

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

12 Μαΐου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 2346

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. Γ6α/Γ.Π.16237

Γνωστικό αντικείμενο και κατανομή της θεωρητικής και κλινικής εκπαίδευσης των ειδικευομένων νοσηλευτών για τις νοσηλευτικές ειδικότητες της: α) «Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας», β) «Ανακουφιστικής και Υποστηρικτικής Νοσηλευτικής Φροντίδας», γ) «Γεροντολογικής Νοσηλευτικής», δ) «Νοσηλευτικής Καρδιαγγειακών Παθήσεων», ε) «Ογκολογικής Νοσηλευτικής», στ) «Παθολογικής Νοσηλευτικής», ζ) «Νοσηλευτικής Παιδών» και η) «Χειρουργικής Νοσηλευτικής».

Η ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. του άρθρου 58 και ιδίως της παρ. 15 καθώς και του άρθρου 59 του ν. 4690/2020 «Κύρωση: α) της από 13.4.2020 Π.Ν.Π. “Μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και άλλες κατεπείγουσες διατάξεις” (Α’ 84) και β) της από 1.5.2020 Π.Ν.Π. “Περαιτέρω μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την επάνοδο στην κοινωνική και οικονομική κανονικότητα” (Α’ 90) και άλλες διατάξεις» (Α’ 104),

β. του άρθρου 32 του ν. 4715/2020 «Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας - Ίδρυση και καταστατικό του Οργανισμού Διασφάλισης της Ποιότητας στην Υγεία Α.Ε. (Ο.Δι.Π.Υ.Α.Ε.) άλλες επείγουσες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας και άλλες διατάξεις» (Α’ 149),

γ. των άρθρων άρθρου 40 και 41 του ν. 4876/2021 «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες διατάξεις» (Α’ 251),

δ. του άρθρου έκτου του ν. 4812/2021 «Κύρωση της από 24.3.2021 τροποποίησης της από 3.2.2020 επιμέρους Σύμβασης Δωρεάς για το Έργο Ι [Παράρτημα 5 του ν. 4564/2018] και της από 13.5.2021 τροποποίησης της από 6.9.2018 σύμβασης δωρεάς μεταξύ του Ιδρύματος “Κοινωνοφελές Ίδρυμα Σταύρος Σ. Νιάρχος” και του Ελλη-

νικού Δημοσίου για την ενίσχυση και αναβάθμιση των υποδομών στον τομέα της υγείας και των Παραρτημάτων της, ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και άλλες διατάξεις» (Α’ 110),

ε. του ν. 3329/2005 «Εθνικό Σύστημα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και λοιπές διατάξεις» (Α’ 81),

στ. του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α’ 98) το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α’ 133),

ζ. του π.δ. 121/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας» (Α’ 148),

η. του άρθρου 8 του π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών / Γραμματειών / Ενιαιών Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α’ 123),

θ. του π.δ. 68/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτριας Υπουργού και Υφυπουργών» (Α’ 155).

2. Την υπό στοιχεία Υ32/9.9.2021 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Αναπληρωτρια Υπουργού Υγείας, Ασημίνα Γκάγκα» (Β’ 4185).

3. Την υπό στοιχεία Γ6α/Γ.Π.39226/30.6.2020 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Υπηρεσιών Υγείας «Καθορισμός διαδικασίας για τη λήψη ειδικότητας α) “Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής”, β) “Νοσηλευτικής Δημόσιας Υγείας / Κοινωνικής Νοσηλευτικής”» (Β’ 2656), όπως τροποποιήθηκε με τις υπό στοιχεία Γ6α/Γ.Π. οικ.57113/16.9.2020 (Β’ 4041) και Γ6α/Γ.Π.74128/7.1.2021 (Β’ 28) αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Υπηρεσιών Υγείας καθώς και την υπό στοιχεία Γ6α/Γ.Π. οικ.31888/21.5.2021 (Β’ 2216) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας.

4. Την υπό στοιχεία Γ6α/Γ.Π. οικ. 48587/30.7.2021 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας «Κατανομή θέσεων ειδικευομένων Νοσηλευτών στην ειδικότητα “Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας” και αναδιανομή κενών θέσεων των ειδικευομένων νοσηλευτών της “Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής” και της “Νοσηλευτικής Δημόσιας Υγείας / Κοινωνικής Νοσηλευτικής” στις νοσηλευτικές ειδικότητες: α) “Ανακουφιστικής και Υποστηρικτικής Νοσηλευτικής Φροντίδας”, β) “Γεροντολογικής Νοσηλευτικής”, γ) “Νοσηλευτικής Καρδιαγγειακών Παθήσεων”, δ) “Ογκολογικής Νοσηλευτικής”, ε) “Παθολογικής Νοσηλευτικής”, στ) “Νοσηλευτικής Παιδών” και

ζ) "Περιεχειρητηκής Νοσηλευτικής", ανά Υγειονομική Περιφέρεια και Νοσοκομεία, από 1η.7.2021» (Β' 3538).

5. Την υπό στοιχεία Γ6α/Γ.Π. οικ.51611/19.8.2021 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας «Καθορισμός διαδικασίας για τη λήψη ειδικότητας: α) "Ανακουφιστικής και Υποστηρικτικής Νοσηλευτικής Φροντίδας", β) "Γεροντολογικής Νοσηλευτικής", γ) "Νοσηλευτικής Καρδιαγγειακών Παθήσεων", δ) "Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας", ε) "Ογκολογικής Νοσηλευτικής", στ) "Παθολογικής Νοσηλευτικής", ζ) "Νοσηλευτικής Παιδών" και η) "Περιεχειρητηκής Νοσηλευτικής"» (Β' 3913).

6. Την υπό στοιχεία Γ6α/Γ.Π. 70942/21/21.2.2022 απόφαση της Αναπληρώτριας Υπουργού Υγείας «Σύσταση και έργο "Κεντρικής Επιτροπής Εξετάσεων Ειδικευομένων Νοσηλευτών" ανά νοσηλευτική ειδικότητα και τριμελών "Επιτροπών Διενέργειας Εξετάσεων Ειδικευομένων Νοσηλευτών" ανά νοσηλευτική ειδικότητα και ανά Υ.Π.Ε., σε εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 41 του ν. 4876/2021.» (Β' 857).

7. Την υπό στοιχεία Α1β/Γ.Π. οικ. 7645/9.2.2022 απόφαση της Αναπληρώτριας Υπουργού Υγείας «Συγκρότηση και ορισμός μελών στα Τριμελή Συμβούλια Εκπαίδευσης για τις νοσηλευτικές ειδικότητες της: α) "Ανακουφιστικής και Υποστηρικτικής Νοσηλευτικής Φροντίδας", β) "Γεροντολογικής Νοσηλευτικής", γ) "Νοσηλευτικής Καρδιαγγειακών Παθήσεων", δ) "Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας", ε) "Ογκολογικής Νοσηλευτικής", στ) "Παθολογικής Νοσηλευτικής", ζ) "Νοσηλευτικής Παιδών" και η) "Χειρουργικής Νοσηλευτικής"». (ΑΔΑ:ΨΧΥ1465ΦΥΟ-ΓΞ6).

8. Τα προγράμματα εκπαίδευσης για τις νοσηλευτικές ειδικότητες της: α) «Ανακουφιστικής και Υποστηρικτικής Νοσηλευτικής Φροντίδας», β) «Γεροντολογικής Νοσηλευτικής», γ) «Νοσηλευτικής Καρδιαγγειακών Παθήσεων», δ) «Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας», ε) «Ογκολογικής Νοσηλευτικής», στ) «Παθολογικής Νοσηλευτικής», ζ) «Νοσηλευτικής Παιδών» και η) «Χειρουργικής Νοσηλευτικής, όπως απεστάλησαν από τα Τριμελή Συμβούλια Εκπαίδευσης της αντίστοιχής νοσηλευτικής ειδικότητας με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, στη Διεύθυνση Νοσηλευτικής.

9. Την αναγκαιότητα καθορισμού του γνωστικού αντικείμενου και της κατανομής της κλινικής εκπαίδευσης των ειδικευομένων νοσηλευτών για κάθε νοσηλευτική ειδικότητα.

10. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή των διατάξεων της εν λόγω απόφασης δεν προκαλείται επιπλέον δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Β1α/οικ. 45639/20.7.2021 εισήγηση του Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Γνωστικό αντικείμενο και κατανομή του χρόνου άσκησης της ειδικότητας «Ανακουφιστικής και Υποστηρικτικής Νοσηλευτικής Φροντίδας»

Κύριος σκοπός της ειδίκευσης είναι η απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων των ειδικευόμενων νοσηλευτών, ώστε να είναι ικανοί τόσο να συνηγορούν για τη σημαντικότητα της Ανακουφι-

στικής και Υποστηρικτικής Νοσηλευτικής Φροντίδας σε ασθενείς με σοβαρά, χρόνια και απειλητικά για τη ζωή νοσήματα και την οικογένεια τους ανεξαρτήτως ηλικίας, σταδίου νόσου, χώρου φροντίδας, όσο και να παρέχουν με επάρκεια και συμπόνια ποιοτική, τεκμηριωμένη, εξειδικευμένη αποτελεσματική φροντίδα.

Ειδικότερα, το πρόγραμμα της ειδικότητας θα συμβάλλει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, στην καλλιέργεια των απαραίτητων γνωστικών, ψυχοκινητικών και ηθικών ικανοτήτων, των ειδικευόμενων νοσηλευτών/τριών ώστε να συνεργάζονται με το συγκεκριμένο ασθενή, την οικογένεια και τη διεπιστημονική ομάδα για την ανάπτυξη, διαχείριση και συντονισμό, προσωπο-κεντρικού, επικεντρωμένου στην οικογένεια, τεκμηριωμένου επιστημονικά, πολιτισμικά ευαίσθητου σχεδίου ανακουφιστικής φροντίδας από τη στιγμή της διάγνωσης καθόλη τη συνέχεια μεταβάσεων φροντίδας, έως την αποκατάσταση και περίοδο του πένθους, με την αξιοποίηση της κατάλληλης τεχνολογίας.

Επιμέρους στόχοι του προγράμματος για την ειδικότητα «Ανακουφιστική και Υποστηρικτική Νοσηλευτική Φροντίδα» είναι οι ειδικευόμενοι νοσηλεύτριες/τές να είναι ικανοί να:

- Ορίζουν τη φιλοσοφία / αρχές της Ανακουφιστικής Φροντίδας (ΑΦ) και την εφαρμογή τους στην κλινική πράξη.

- Διακρίνουν τους χρησιμοποιούμενους όρους (Ανακουφιστική Φροντίδα, Υποστηρικτική Φροντίδα, Φροντίδα Ανάπαυλας, Φροντίδα Ξενώνα, Φροντίδα στο τέλος της ζωής, Τελική φροντίδα).

- Ενσωματώνουν τις διεθνώς αποδεκτές κατευθυντήριες οδηγίες για ποιοτική ΑΦ στις υπηρεσίες παροχής φροντίδας υγείας.

- Περιγράφουν το ρόλο του νοσηλευτή ως μέλος της διεπιστημονικής ομάδας στην παροχή ΑΦ υψηλής ποιότητας σε ασθενείς με απειλητικά / σοβαρά για τη ζωή νοσήματα και τις οικογένειες τους.

- Αναγνωρίζουν τις αρμοδιότητες των μελών της διεπιστημονικής ομάδας στο σχεδιασμό και την παροχή της ΑΦ.

- Εφαρμόσουν δεξιότητες επικοινωνίας, απαραίτητες για την αλληλεπίδραση με τον ασθενή, την οικογένεια, τη διεπιστημονική ομάδα, τους εθελοντές και την κοινότητα, σε όλη την πορεία της νόσου και στο τέλος της ζωής.

- Αναγνωρίζουν την ενεργητική ακρόαση και συνειδητή παρουσία ως απαραίτητες δεξιότητες για την παροχή φροντίδας συμπόνιας ασθενών με σοβαρά χρόνια νοσήματα και τις οικογένειες τους.

- Διευκολύνουν τις συζητήσεις ασθενών και οικογένειας σε όλη την πορεία μιας χρόνιας σοβαρής νόσου και συμμετέχουν σε οικογενειακά συμβούλια, με σεβασμό στους επικρατούντες πολιτισμικούς κανόνες.

- Διακρίνουν τις έννοιες πόνου και «υποφέρειν» και περιγράφουν τα απαραίτητα στοιχεία για ολοκληρωμένη αξιολόγηση τους.

- Διακρίνουν τις σωματικές ανάγκες των ασθενών καθώς και τις ψυχολογικές, κοινωνικές, πνευματικές και πρακτικές ανάγκες ΑΦ των ασθενών και των φροντιστών τους.

- Εφαρμόζουν το ολιστικό πρότυπο αξιολόγησης και διαχείρισης πόνου και των άλλων σχετιζόμενων με την απειλητική σοβαρή ασθένεια προβλημάτων σε όλη την πορεία της νόσου.

- Αναφέρουν ασφαλείς και αποτελεσματικές φαρμακευτικές και μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις για την ανακούφιση του πόνου και λοιπών συμπτωμάτων.

- Ενισχύουν την αυτονομία των ασθενών και την ενεργό συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων.

- Προσδιορίζουν τις πολιτισμικές και πνευματικές συνιστώσες που συμβάλουν στην ποιοτική φροντίδα στο τέλος της ζωής.

- Αναγνωρίζουν το ρόλο των φροντιστών στην φροντίδα των ασθενών, συμβάλλουν στην καθοδήγηση και εκπαίδευση τους σε όλη την πορεία της ασθένειας και τους υποστηρίζουν στο πένθος.

- Διακρίνουν τους φροντιστές που παρουσιάζουν περιπλεγμένο θρήνο και τους παραπέμπουν σε ειδικούς.

- Περιγράφουν τη διαχείριση των συχνότερων συμπτωμάτων στο τέλος της ζωής.

- Αναγνωρίζουν τα οφέλη και βάρη επιλεγμένων ηθικών ζητημάτων που προκύπτουν στο τέλος της ζωής.

- Νοηματοδοτούν την προσωπική τους εμπειρία στην παροχή ΑΦ στο τέλος της ζωής.

- Αναγνωρίζουν αποτελεσματικές στρατηγικές αντιμετώπισης για τη διαχείριση της σωρευτικής απώλειας που βιώνουν, για την πρόληψη κόπωσης συμπόνιας και επαγγελματικής εξουθένωσης.

- Ενσωματώνουν τις αρχές και πρακτικές της ηγεσίας, στην κλινική πρακτική στις δομές παροχής φροντίδας (νοσοκομειακές μονάδες, υπηρεσίες κατ'οίκον φροντίδας, μονάδες ημερήσιας φροντίδας, ξενώνες φιλοξενίας, ομάδες υποστηρικτικής φροντίδας, εξωτερικά ιατρεία κ.ά.).

- Αναγνωρίζουν την αξία της ΑΦ ως βασικό ανθρωπινό δικαίωμα σε τοπικό, εθνικό και οικουμενικό επίπεδο και δεσμεύονται προσωπικά για την ανάπτυξη και προαγωγή αυτής της φροντίδας στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια περίθαλψη.

- Συμμετέχουν στη δημιουργία, κριτική, μετάφραση και εκτίμηση της τεκμηριωμένης βάσης της ΑΦ στην κλινική πρακτική, στη διοίκηση και στην εκπαίδευση.

Επιστημονικό περιεχόμενο (Curriculum) Ειδικότητας στην «Ανακουφιστική και Υποστηρικτική Νοσηλευτική Φροντίδα»:

Ενότητα Πρώτη: Το δικαίωμα ισότιμης πρόσβασης ασθενών στην ΑΦ

1.1. Αναγκαιότητα και σημαντικότητα της έγκαιρης ΑΦ σε άτομα με χρόνια και απειλητικά για τη ζωή νοσήματα

1.2. Ιστορική εξέλιξη ΑΦ. Φιλοσοφία, αξίες και Αρχές ΑΦ

1.3. Ορισμοί (ΑΦ / Υποστηρικτική / Φροντίδα ξενώνα / Φροντίδα στο τέλος της ζωής, Τελική φροντίδα)

1.4. Πρότυπο ποιότητας ζωής. Αξιολόγηση ποιότητας ζωής στην ΑΦ

1.5. Επίπεδα εκπαίδευσης και παροχής ΑΦ

1.6. Δομές παροχής ΑΦ (κοινότητα - νοσοκομείο). Διεθνή και Ελληνικά δεδομένα

1.7. Η ανάπτυξη και η δυναμική της Διεπιστημονικής ομάδας ΑΦ. Ρόλοι μελών της.

1.7.1 Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες εθελοντών στην ΑΦ
1.8. Ανακουφιστική Νοσηλευτική: Πολυδιάστατος εξελισσόμενος ρόλος.

Ενότητα Δεύτερη: Επικοινωνία στην ΑΦ

2.1. Αποτελεσματική επικοινωνία και λήψη αποφάσεων

2.2. Επικοινωνία καλών και δυσάρεστων νέων. Τεχνικές επικοινωνίας (λεκτικές - μη λεκτικές)

2.3. Εμπόδια στην επικοινωνία

2.4. Πολιτισμικό πλαίσιο και επικοινωνία

2.5. Επικοινωνία με ασθενή και οικογένεια

2.6. Επικοινωνία και διεπιστημονική ομάδα

Ενότητα Τρίτη: Διασφάλιση σωματικής άνεσης ασθενών στην ΑΦ

3.1. Παροχή κλινικών υπηρεσιών που προάγουν την πρόληψη του υποφέρειν

3.2. Ολικός πόνος / Υποφέρειν: Πολυδιάστατη εμπειρία

3.3. Ολιστική αξιολόγηση ασθενούς. Ειδικές κλίμακες / ερωτηματολόγια

3.4. Εμπόδια ανακούφισης του πόνου

3.5. Είδη πόνου. Αξιολόγηση του πόνου

3.5.1. Φαρμακευτική διαχείριση του πόνου

3.5.2. Μη φαρμακευτική διαχείριση του πόνου.

Ενότητα Τέταρτη: Βασικές αρχές αξιολόγησης και διαχείρισης συμπτωμάτων ασθενών - Συμπλέγματα συμπτωμάτων

4.1. Συστηματική αξιολόγηση Σωματικών συμπτωμάτων και Αντιμετώπιση

4.1.1 Κόπωση

4.1.2 Δύσπνοια, βήχας

4.1.3 Ανορεξία και καχεξία

4.1.4 Στοματίτιδα, ξηροστομία, δυσφαγία

4.1.5 Ναυτία / έμετος

4.1.6 Δυσκοιλιότητα, διάρροια, απόφραξη, ασκίτης

4.1.7 Διαταραχές ουροποιητικού

4.1.8 Αϋπνία

4.1.8 Πυρετός, εφιδρώσεις

4.1.9. Διαταραχές δέρματος, στομίες, εξελκώσεις, λεμφοίδημα

4.1.10. Επείγουσες καταστάσεις

4.2. Συστηματική αξιολόγηση Ψυχολογικών συμπτωμάτων και Αντιμετώπιση

4.2.1. Άγχος

4.2.2. Κατάθλιψη

4.2.3. Σύγχυση, Παραλήρημα

4.2.4. Ευερεθιστότητα, ανησυχία

4.3. Αλλαγές εικόνας σώματος και σεξουαλικότητας

4.4. Συμπληρωματικές θεραπείες στην ανακούφιση συμπτωμάτων

4.5. Καταστολή ασθενούς σε μη ανακουφιζόμενα συμπτώματα

4.6. Συμπλέγματα συμπτωμάτων. Αξιολόγηση και Αντιμετώπιση

Ενότητα Πέμπτη: Ψυχοκοινωνική και πνευματική υποστήριξη ασθενούς / οικογένειας στην ΑΦ

5.1. Ψυχοκοινωνική Αξιολόγηση και Υποστήριξη ασθενούς/ οικογένειας

5.2. Άγχος εκπλήρωσης ρόλου φροντιστή. Οι επιπτώσεις της επιβάρυνσης στα μέλη της οικογένειας

5.3. Το νόημα της ελπίδας στην ΑΦ
 5.5. Η πνευματική αξιολόγηση και υποστήριξη ασθενούς / οικογένειας
 5.6. Νοσηματοδότηση της νόσου
 Ενότητα Έκτη: Σχέδιο φροντίδας και λήψη κλινικών αποφάσεων στην ΑΦ
 6.1. Οργάνωση και διαχείριση σχεδίου ΑΦ από διεπιστημονική ομάδα
 6.2. Ολοκληρωμένη Αξιολόγηση της βιωμένης εμπειρίας της νόσου και θεραπείας. Το Καναδικό Πρότυπο ΑΦ.
 6.3. Σχέδια νοσηλευτικής φροντίδας συχνών νοσηλευτικών διαγνώσεων στην ΑΦ
 6.3.1. Διαταραγμένη Άνεση
 6.3.2. Διαταραγμένη ακεραιότητα ιστών
 6.3.3. Κίνδυνος λοιμώξεων
 6.3.4. Έλλειμμα αυτοφροντίδας
 6.3.5. Διαταραγμένες οικογενειακές διεργασίες
 6.3.6. Διαταραγμένη κοινωνική αλληλεπίδραση
 6.3.7. Κίνδυνος για μοναξιά
 6.3.8. Αναποτελεσματική εκπλήρωση ρόλου
 6.3.9. Ανεπαρκής διατήρηση της οικίας
 6.3.10. Απελπισία
 6.3.11. Πνευματικό Αδιέξοδο
 6.3.12. Κίνδυνος για έκθεση ανθρώπινης αξιοπρέπειας
 6.3.13. Φόβος / Άγχος θανάτου
 6.3.14. Ανεπαρκής δραστηριότητα ψυχαγωγίας
 6.3.15. Έλλειμμα γνώσης
 6.4 Ανάγκες υποστηρικτικής φροντίδας ασθενών υπό αντινεοπλασματική θεραπεία
 6.4.1. Εργαλεία αξιολόγησης της τοξικότητας.
 6.4.2. Κατευθυντήριες γραμμές αντιμετώπισης.
 6.5 Υποστήριξη ασθενούς κατά την μετάβαση από ένα είδος / χώρο φροντίδας σε άλλο.
 6.6. Συζήτηση για την πρόγνωση. Λήψη απόφασης για συνέχιση ή διακοπή της θεραπείας.
 Ενότητα Έβδομη: ΑΦ ειδικών και ευάλωτων πληθυσμών
 7. Αξιολόγηση, διαχείριση και ανάπτυξη δομών για:
 7.1. Ασθενείς με καρδιακή ανεπάρκεια
 7.2. Ασθενείς με χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια
 7.3. Ασθενείς με νεφρική ανεπάρκεια
 7.4. Ασθενείς με ηπατική ανεπάρκεια
 7.5. Ασθενείς με νευρολογικά εκφυλιστικά νοσήματα
 7.6. Ασθενείς με ανοσοανεπάρκεια
 7.7. Ηλικιωμένους και ασθενείς με άνοια
 7.8. Επιβιώσαντες ασθενείς με καρκίνο
 7.9. Φυλακισμένους, άστεγους, πρόσφυγες
 7.10. Ασθενείς της Παιδιατρικής Ανακουφιστικής Φροντίδας
 7.11 Ασθενείς με COVID
 Ενότητα Όγδοη: Απώλεια και θρήνος στην ΑΦ
 8.1. Βασικοί ορισμοί (απώλεια, θρήνος, πένθος)
 8.2. Κατηγορίες και εκδηλώσεις θρήνου από απώλεια και αποχωρισμό
 8.3. Προπαρασκευαστικός θρήνος ασθενούς / οικογένειας
 8.4 Διεργασία του πένθους - θεωρητικά πρότυπα
 8.5 Αξιολόγηση και διαχείριση του θρήνου και πένθους
 Ενότητα Ένατη: Φροντίδα στο Τέλος της ζωής

9.1 Η έννοια «καλός θάνατος»
 9.2 Αξιολόγηση ποιότητας πορείας θανάτου και συνθηκών θανάτου
 9.3 Η νοσηλευτική ευθύνη της φροντίδας του ασθενή που πεθαίνει. Πρωτόκολλα υποστήριξης
 9.4 Αυτο-αξιολόγηση συμμετοχής στη διεργασία του θνήσκου και θανάτου
 9.5 Οι ανάγκες της οικογένειας του θνήσκοντος
 9.6 Ηθικά διλήμματα - Προβληματισμοί
 Ενότητα Δέκατη: Βασικές αρχές Οργάνωσης και Βελτίωσης Ποιότητας Υπηρεσιών ΑΦ
 10.1. Ανάγκη Ενσωμάτωσης της Ανακουφιστικής Φροντίδας στο Εθνικό Σύστημα Υγείας
 10.2. Εκτίμηση αναγκών για υπηρεσίες ΑΦ
 10.3. Σχεδιασμός και Εγκατάσταση Εξειδικευμένων Υπηρεσιών Ανακουφιστικής Φροντίδας
 10.4. Χρηματοδότηση και Οικονομική Αποζημίωση. Πρότυπα και Νομοθεσία ΑΦ
 10.5. Συστήματα ποιότητας στην ΑΦ. Εφαρμογή δεικτών και εργαλείων ποιότητας.
 10.6. Εθνικός στρατηγικός σχεδιασμός ΑΦ. Ελληνικά δεδομένα
 10.7. Η συμμετοχή της κοινωνίας. Συμπονετικές κοινότητες
 Ενότητα Ενδέκατη: Νοσηλευτική ηγεσία στην ΑΦ
 11.1. Βασικά χαρακτηριστικά της ηγεσίας
 11.2. Θεωρίες και πρακτικές ηγεσίας. Μετασχηματιστική ηγεσία
 11.3. Τεκμηριωμένη και Εφαρμοσμένη Έρευνα
 11.4. Διαχείριση συγκρούσεων και αλλαγής στην ομάδα
 11.5. Προσωπική νοσηλευτική ανάπτυξη και Αυτοφροντίδα
 11.6. Τεχνικές διαπραγμάτευσης και Συνηγορία

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ο χρόνος της ειδικότητας της «Ανακουφιστικής και Υποστηρικτικής Νοσηλευτικής Φροντίδας», κατανέμεται ως εξής:

- παθολογικό Τμήμα τρεις (3) μήνες,
- νευρολογικό / νεφρολογικό Τμήμα δύο (2) μήνες,
- καρδιολογικό / πνευμονολογικό Τμήμα δύο (2) μήνες,
- παθολογικό ογκολογικό Τμήμα τρεις (3) μήνες,
- χειρουργικό ογκολογικό Τμήμα τρεις (3) μήνες,
- υπηρεσίες παροχής ανακουφιστικής φροντίδας εσωτερικών ασθενών δύο (2) μήνες,
- υπηρεσίες παροχής ανακουφιστικής φροντίδας εξωτερικών ασθενών τρεις (3) μήνες.

Άρθρο 2

Γνωστικό αντικείμενο και κατανομή του χρόνου άσκησης της ειδικότητας «Γεροντολογικής Νοσηλευτικής»

Σκοπός της ειδικότητας είναι η παροχή ενός εκπαιδευτικού πλαισίου που θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων ανάλυσης, κριτικής σκέψης και λύσης προβλημάτων αλλά και θετικών στάσεων και συμπεριφορών από τους νοσηλευτές ώστε α) να συμμετέχουν ενεργά στην υγιή γήρανση των ηλικιωμένων ατόμων, β) να παρέχουν ολοκληρωμένη και εξατομικευμένη νοσηλευτική φρο-

ντίδα στα ηλικιωμένα άτομα και τις οικογένειές τους, με κριτική θεώρηση και εφαρμογή των αρχών και της φιλοσοφίας της Γεροντολογικής Νοσηλευτικής σε όλο το φάσμα των υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας Φροντίδας υγείας, γ) να συμβάλλουν στην δημιουργία φιλικών προς την ηλικία κοινοτήτων και δ) να ανταποκρίνονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες της Γεροντολογικής Νοσηλευτικής.

Οι παραπάνω σκοποί θα επιτευχθούν μέσα από τη θεωρητική και κλινική εκπαίδευση σε νοσοκομειακές και κοινοτικές δομές βάσει τεκμηρίων, καθώς και με τη συμβολή στην παραγωγή νέων γνώσεων με την ενεργητική συμμετοχή των ειδικευόμενων γεροντολογικών νοσηλευτών στην έρευνα.

Επιμέρους στόχοι είναι οι Γεροντολογικοί νοσηλευτές μετά το πέρας του εκπαιδευτικού τους προγράμματος να:

- Κατανοούν τον μοναδικό ρόλο του γεροντολογικού νοσηλευτή στον συντονισμό και παροχή φροντίδας για την αντιμετώπιση σωματικών, συναισθηματικών, κοινωνικών και πνευματικών αναγκών των ηλικιωμένων.

- Επιδεικνύουν θετική στάση ως προς την σύνθετη και με προκλήσεις φροντίδα των ηλικιωμένων ατόμων, σε νοσοκομεία, μονάδες μακροχρόνιας φροντίδας και στην οικία τους.

- Διαθέτουν αποδεδειγμένες γνώσεις αναγνώρισης και διαχείρισης θεμάτων που σχετίζονται με τη νοσηρότητα της γήρανσης.

- Διαθέτουν δεξιότητες διατύπωσης της νοσηλευτικής διάγνωσης και εφαρμογής της στην φροντίδα ηλικιωμένων ατόμων, οικογενειών και κοινοτήτων.

- Είναι σε θέση να σχεδιάζουν και εφαρμόζουν τα νοσηλευτικά πρωτόκολλα και τις κατευθυντήριες οδηγίες για την παροχή ολιστικής γεροντολογικής νοσηλευτικής φροντίδας σε νοσοκομειακό πλαίσιο και στην κοινότητα.

- Διαθέτουν τις απαραίτητες εκπαιδευτικές δεξιότητες για την υποστήριξη των άτυπων και τυπικών φροντιστών.

- Έχουν αναπτύξει τις απαραίτητες ικανότητες προσαρμογής σε νέες καταστάσεις τεχνολογίας και τεχνολογίας για την νοσηλευτική φροντίδα των ηλικιωμένων.

- Επιδεικνύουν ικανότητες λύσης προβλημάτων στην φροντίδα και την προαγωγή της μέγιστης δυνατής αποκατάστασης και ανεξαρτησίας των ηλικιωμένων ατόμων χρησιμοποιώντας εξατομικευμένα μοντέλα τεκμηριωμένης νοσηλευτικής πρακτικής με στόχο την ενδυνάμωση, ανάπτυξη ανθεκτικότητας και την βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

- Σχεδιάζουν και υλοποιούν προγράμματα ολοκληρωμένης διαχείρισης νοσηλευτικής φροντίδας των ηλικιωμένων εφαρμόζοντας το κατάλληλο μεθοδολογικό, ηθικό και νομοθετικό πλαίσιο.

- Ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των ηλικιωμένων και φροντιστών αυτών στην λήψη αποφάσεων που αφορούν την φροντίδα τους.

- Διαθέτουν ικανότητα αυτοδύναμης εργασίας και συντονισμού παρεμβάσεων που σχετίζονται με την κατ'οίκον φροντίδα των ηλικιωμένων.

- Αξιολογούν και διαχειρίζονται οξεία συμβάντα, διασφαλίζοντας έγκαιρη και αποτελεσματική φροντίδα και παραπομπή όταν κρίνεται αναγκαίο.

- Έχουν αναπτύξει τις απαραίτητες δεξιότητες για ομαδική και διεπιστημονική εργασία σε προγράμματα ολοκληρωμένης διαχείρισης φροντίδας των ηλικιωμένων.

- Διαθέτουν δεξιότητες σχεδιασμού ερευνητικών πρωτοκόλλων, ανάλυσης με κριτικό τρόπο ερευνητικών δεδομένων και ενσωμάτωσής τους στην κλινική γεροντολογική νοσηλευτική πρακτική.

- Διαθέτουν αποδεδειγμένες γνώσεις καθώς και την ικανότητα ανάκλησης και πρακτικής εφαρμογής του νομοθετικού πλαισίου διασφάλισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άσκησης της Γεροντολογικής νοσηλευτικής.

- Έχουν αναπτύξει τις απαραίτητες δεξιότητες ώστε να εφαρμόζουν τις αρχές οργάνωσης και διοίκησης υπηρεσιών φροντίδας ηλικιωμένων.

- Είναι σε θέση να κοινοποιούν πληροφορίες, ιδέες, προβλήματα και λύσεις τόσο σε ειδικευμένο όσο και σε μη-ειδικευμένο κοινό με στόχο την αλλαγή στάσεων προς τους ηλικιωμένους, και την δημιουργία φιλικών προς την ηλικία κοινοτήτων.

- Είναι σε θέση να αξιολογούν κριτικά κοινωνικά, ηθικά και πολιτισμικά θέματα στο πλαίσιο της φροντίδας ηλικιωμένων.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΓΗΡΑΣ - ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ - ΒΙΟΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ

1.1 Ορισμοί γήρατος - Θεωρίες γήρατος

1.2 Μύθοι ως προς την γήρανση

1.3 Δημογραφικά και επιδημιολογικά δεδομένα σχετικά με την Τρίτη ηλικία

1.4 Βιολογικές και ψυχοσυναισθηματικές αλλαγές της γήρανσης - Ποικιλότητα στο γήρας

1.5 Νέοι ρόλοι στο γήρας

1.6 Αλλαγή στάσεων προς την Τρίτη ηλικία στην κοινωνία

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΤΕΚΜΗΡΙΩΜΕΝΗ ΓΕΡΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

2.1 Εισαγωγή στην Γεροντολογική νοσηλευτική - Φιλοσοφία - Ρόλοι του γεροντολογικού νοσηλευτή

2.1 Μοντέλα Γεροντολογικής νοσηλευτικής φροντίδας

2.2 Γεροντολογική Νοσηλευτική Διεργασία προσωπικής φροντίδας - αποτελεσματική λογοδοσία

2.3 Εκτίμηση των νοσηλευτικών αναγκών των ηλικιωμένων - Βασικές και σύνθετες δραστηριότητες της καθημερινής ζωής (Activities of daily living ADLs, Instrumental activities IADLs)

2.4 Νοσηλευτικό ιστορικό, Φυσική εξέταση, Αισθητηριακή και Ψυχοκοινωνική εκτίμηση των ηλικιωμένων-Εργαλεία αξιολόγησης

2.5 Διεπιστημονική Ομάδα φροντίδας ηλικιωμένων

2.6 Ερευνητική μεθοδολογία, Στάδια, τύποι έρευνας, Σύνταξη πρωτοκόλλου, Ανάλυση και ερμηνεία δεδομένων

2.7 Ηθικά ζητήματα στην έρευνα στους ηλικιωμένους

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ

3.1 Αρχές επικοινωνίας

3.2 Προβλήματα - φραγμοί στην επικοινωνία

- 3.3 Τεχνικές και δεξιότητες επικοινωνίας
3.4 Θεραπευτική σχέση
3.5 Επικοινωνία με την οικογένεια
3.6 Συμβουλευτική σε ασθενή και φροντιστή
3.7 Πολιτισμικές διαφορές στην επικοινωνία
- ΕΝΟΤΗΤΑ 4
ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΥΓΙΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗ
- 4.1 Διαστάσεις ενεργούς και υγιούς γήρανσης
4.2 Ποιότητα ζωής - διαστάσεις ποιότητας ζωής στην Τρίτη ηλικία
- 4.3 Προαγωγή και αγωγή υγείας στην Τρίτη Ηλικία
4.4 Αλλαγή στάσεων στους ηλικιωμένους - Ενδυνάμωση - Ανθεκτικότητα (resilience)
4.5 Φυσική δραστηριότητα - Άσκηση και Διατροφή
4.6 Στοματική υγεία των ηλικιωμένων
4.7 Σεξουαλικότητα των ηλικιωμένων
4.8 Ψηφιακή εγγραμματοσύνη (digital literacy)
4.9 Φιλικές προς την ηλικία κοινότητες
- ΕΝΟΤΗΤΑ 5
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕ ΤΟ ΓΗΡΑΣ
- 5.1 Αισθητηριακές διαταραχές (προβλήματα όρασης-ακοής)
5.2 Διαταραχές του Ύπνου - Νοσηλευτική διεργασία
5.3 Γαστρεντερικές διαταραχές (δυσκοιλιότητα, ψευδοδιάρροια, ακράτεια κοπράνων, στομίες)
5.4 Διαταραχές ούρησης - Ακράτεια ούρων
5.5 Διαταραχές θρέψης και απορρόφησης
5.6 Δυσφαγία - Διαγνωστικοί μέθοδοι και αντιμετώπιση
5.7 Αφυδάτωση - ηλεκτρολυτικές διαταραχές
5.8 Σύνδρομο ευπάθειας
- ΕΝΟΤΗΤΑ 6
ΣΥΝΗΘΗ ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΣΤΟΥΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ
- 6.1 Ρευματικά - Μυοσκελετικά νοσήματα
6.2 Σαρκοπενία
6.3 Οστεοπόρωση
6.4 Αναιμίες και αιματολογικά νοσήματα της Τρίτης ηλικίας
6.5 Σακχαρώδης διαβήτης
6.6 Νεφρικές παθήσεις στους ηλικιωμένους
6.7 Καρδιαγγειακές παθήσεις - Αρτηριακή υπέρταση
6.8 Αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια
6.9 Parkinson
6.10 Αναπνευστικά νοσήματα και λοιμώξεις
6.11 Καρκίνος και ηλικιωμένοι
- ΕΝΟΤΗΤΑ 7
ΣΥΝΗΘΗ ΓΗΡΙΑΤΡΙΚΑ ΣΥΝΔΡΟΜΑ
- 7.1 Ήπια Νοητική έκπτωση (MCI) - Νοητική ενδυνάμωση
7.2 Γεροντική κατάθλιψη (αξιολόγηση και διαχείριση)
7.3 Σύγχυση - Ντελίριο - Οργανικό ψυχοσύνδρομο ηλικιωμένων
7.4 Ανοϊκά σύνδρομα (Παθοφυσιολογία, είδη, συμπτώματα, σταδιοποίηση)
7.5 Διαγνωστικές μέθοδοι και έγκαιρη ανίχνευσης της άνοιας (παρεμβάσεις πρόληψης)
7.6 Φαρμακευτικές και μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις για την νοσηλευτική αντιμετώπιση νευροψυχιατρικών συμπτωμάτων
- 7.7 Νοσηλευτική φροντίδα ηλικιωμένου με σοβαρού βαθμού άνοια
7.8 Διασυνδεδετική Νοσηλευτική ψυχικής υγείας
- ΕΝΟΤΗΤΑ 8
ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΓΗΡΑΝΣΗ
- 8.1 Άγχος - Stress
8.2 Απώλεια, Μοναξιά - Κοινωνική απομόνωση
8.3 Πνευματικότητα και ηλικιωμένοι
8.4 Ηλικιακός ρατσισμός
8.5 Κακοποίηση ηλικιωμένων
- ΕΝΟΤΗΤΑ 9
ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΣΤΩΝ
- 9.1 Φιλοσοφία και αρχές της Κατ' οίκον νοσηλευτικής φροντίδας
9.2 Αξιολόγηση αυτοφροντίδας - αυτοδιαχείρισης-θεωρία Orem
9.3 Διεθνείς κατευθυντήριες οδηγίες φροντίδας ασθενή/φροντιστή και οικογένειας
9.4 Η επίσκεψη στο σπίτι του ηλικιωμένου
9.5 Αξιολόγηση περιβάλλοντος (ασφάλεια και ατυχήματα)
9.6 Ανεξάρτητη διαβίωση και έξυπνη τεχνολογία (smart home-based technologies)
9.7 Τυπικοί και άτυποι φροντιστές (Ρόλοι - Επιβάρυνση - εξουθένωση)
9.8 Φροντίδα των φροντιστών (Εκπαίδευση - υποστήριξη, δίκτυα - παροχές)
- ΕΝΟΤΗΤΑ 10
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ
- 10.1 Αλλαγές στην φαρμακοδυναμική - φαρμακοκινητική στην γήρανση
10.2 Εκπαίδευση και ενημέρωση του ηλικιωμένου για αυτοδιαχείριση - Διαχείριση της συμμόρφωσης στην φαρμακευτική αγωγή
10.3 Πολυφαρμακία και αλόγιστη χρήση φαρμάκων (αξιολόγηση και διαχείριση)
10.4 Βασικές αρχές χορήγησης φαρμάκων (νοσοκομείο-ιδρυματικό πλαίσιο - σπίτι)
10.5 Πρόληψη και διαχείριση παρενεργειών φαρμάκων και λαθών
10.6 Εμβόλια και ηλικιωμένοι
- ΕΝΟΤΗΤΑ 11
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΣΕ ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΙΜΗ ΝΟΣΟ
- 11.1 Φροντίδα ηλικιωμένων ασθενών σε επείγουσες καταστάσεις
11.2 Επίδραση της εισαγωγής στο νοσοκομείο στον ηλικιωμένο
11.3 Ιδιαίτερα θέματα στην εντατική φροντίδα ηλικιωμένου: Παράγοντες κινδύνου νοσηλείας, σύνδρομο ευπάθειας
11.4 Αντιμετώπιση του συνδρόμου μετά τη ΜΕΘ
11.5 Σχεδιασμός εξόδου από το νοσοκομείο και συνεργασία με την ομάδα υγείας στην κοινότητα
11.6 Επανααξιολόγηση (follow-up) - Ποιότητα ζωής ηλικιωμένων μετά την έξοδο από ΜΕΘ
11.7 Μετανοσοκομειακή φροντίδα - Πρόληψη επανεισαγωγών

ΕΝΟΤΗΤΑ 12

ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

12.1 Έννοιες ανακουφιστικής φροντίδας

12.2 Ρόλοι των γεροντολογικών νοσηλευτών στην ανακουφιστική φροντίδα

12.3 Αξιολόγηση και διαχείριση του πόνου και εκπαίδευση οικογένειας

12.4 Συμπληρωματικές θεραπείες

12.5 Φροντίδα / υποστήριξη ηλικιωμένου και οικογένειας (τέλος της ζωής - αξιοπρεπής θάνατος)

12.6 Διαπολιτισμική προσέγγιση του θανάτου

12.7 Απώλεια - Θλίψη - Πένθος - φροντίδα ατόμου που πενθεί

ΕΝΟΤΗΤΑ 13

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

13.1 Κοινοτικές δομές φροντίδας υγείας και κοινωνικής φροντίδας ηλικιωμένων

13.2 Μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων - Νομοθετικό πλαίσιο - οργάνωση και διοίκηση

13.3 Φροντίδα ψυχο-κοινωνικών αναγκών ηλικιωμένου (Διατήρηση ανεξαρτησίας και αξιοπρέπειας)

13.4 Δημιουργία θεραπευτικού περιβάλλοντος - Δημοιουργική απασχόληση

13.5 Αναπηρία, λειτουργική ικανότητα και Αποκατάσταση

13.6 Πτώσεις (Παράγοντες κινδύνου, Εργαλεία αξιολόγησης κινδύνου, Πρόληψη και διαχείριση)

13.7 Εντερική και παρεντερική σίτιση

13.8 Πρόληψη και διαχείριση ελκών πίεσης

13.9 Συστήματα διασφάλισης ποιότητας φροντίδας - Διαχείριση κινδύνου σε δομές μακροχρόνιας φροντίδας

13.10 Ηθικά διλήμματα στην μακροχρόνια φροντίδα (Ανθρώπινα Δικαιώματα Ηλικιωμένων - Εθελοντική Παύση Σίτισης και Ενυδάτωσης, Εντολή μη-αναζωογόνησης, Διαθήκες Ζωής)

13.11 Λήψη αποφάσεων σε δομές γεροντολογικής νοσηλευτικής φροντίδας (αυτονομία - accountability)

13.12 Διοίκηση ανθρωπίνου δυναμικού - κλινική επίβλεψη - πρόληψη και διαχείριση εξουθένωσης

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ο χρόνος της ειδικότητας της «Γεροντολογικής Νοσηλευτικής» κατανέμεται ως εξής:

- Κλινική άσκηση ένα (1) μήνα στο Παθολογικό τμήμα νοσοκομείου

- Κλινική άσκηση ένα (1) μήνα στο Νευρολογικό τμήμα νοσοκομείου

- Κλινική άσκηση ένα (1) μήνα στο Καρδιολογικό τμήμα νοσοκομείου

- Κλινική άσκηση ένα (1) μήνα στο Πνευμονολογικό τμήμα νοσοκομείου

- Κλινική άσκηση ένα (1) μήνα στο Ορθοπαιδικό τμήμα νοσοκομείου

- Κλινική άσκηση ένα (1) μήνα στο Χειρουργικό τμήμα νοσοκομείου

- Κλινική άσκηση ένα (1) μήνα σε ΤΕΙ νοσοκομείου διαφόρων ειδικοτήτων

- Κλινική άσκηση ένα (1) μήνα σε ΜΕΘ ή/και ΜΑΦ ενηλίκων

- Κλινική άσκηση ένα (1) μήνα σε ΤΕΠ ενηλίκων

- Κλινική άσκηση τεσσάρων (4) μηνών σε μονάδα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ)

- Κλινική άσκηση πέντε (5) μηνών σε Δομές / Υπηρεσίες παροχής κατ' οίκον φροντίδας

Άρθρο 3

Γνωστικό αντικείμενο και κατανομή

του χρόνου άσκησης της ειδικότητας

«Νοσηλευτικής Καρδιαγγειακών Παθήσεων»

Σκοπός της ειδικότητας είναι η απόκτηση θεωρητικής γνώσης και κλινικής εμπειρίας, καθώς και η καλλιέργεια και ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων, προκειμένου οι νοσηλευτές να καταστούν ικανοί να παρέχουν εξατομικευμένη και ολιστική φροντίδα σε ενήλικες ασθενείς με οξεία ή χρόνια καρδιολογικά νοσήματα. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της ειδικότητας, οι νοσηλευτές θα είναι σε θέση να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν τις αρχές παροχής βασισμένης σε ενδείξεις νοσηλευτικής φροντίδας σε ασθενείς με καρδιολογικά νοσήματα.

Επιμέρους στόχοι

Οι νοσηλευτές της Νοσηλευτικής Καρδιαγγειακών Παθήσεων πρέπει να μπορούν να:

- Εκτιμούν την κατάσταση υγείας των ασθενών, με τη λήψη ιστορικού υγείας και τη διενέργεια κλινικής εξέτασης.

- Συμμετέχουν στη διενέργεια παρακλινικού ελέγχου, με έμφαση στην προετοιμασία και παρακολούθηση ασθενών σε όλες τις διαγνωστικές εξετάσεις.

- Καθορίζουν τις ανάγκες φροντίδας υγείας των ασθενών, θέτοντας νοσηλευτικές διαγνώσεις.

- Σχεδιάζουν εξατομικευμένο πλάνο νοσηλευτικών παρεμβάσεων, ορίζοντας τους στόχους της νοσηλευτικής φροντίδας.

- Εφαρμόζουν τις τεκμηριωμένες νοσηλευτικές παρεμβάσεις, βάσει του σχεδίου που έχουν θέσει.

- Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων και βάσει αυτής της αξιολόγησης να αναθεωρούν το σχέδιο φροντίδας.

- Εκπαιδεύουν τους ασθενείς και τους φροντιστές τους σχετικά με την πρόληψη και θεραπεία της καρδιαγγειακής νόσου, με σκοπό τη διατήρηση, αποκατάσταση και προαγωγή της υγείας και την επίτευξη υψηλών επιπέδων αυτοφροντίδας.

- Συμμετέχουν ενεργά στον έγκαιρο εντοπισμό και αντιμετώπιση επειγόντων συμβαμάτων.

- Συμμετέχουν στις επεμβατικές και μη-επεμβατικές θεραπευτικές παρεμβάσεις, που διενεργούνται για την αντιμετώπιση των καρδιολογικών νοσημάτων.

- Ενσωματώνουν τις αρχές της διεπιστημονικής φροντίδας στο σχέδιο ολιστικής φροντίδας υγείας των ασθενών.

- Συμμετέχουν στην οργάνωση και διαχείριση των δομών παροχής φροντίδας σε ασθενείς με καρδιολογικά προβλήματα υγείας (καρδιολογική κλινική, στεφανιαία Μονάδα, αιμοδυναμικό εργαστήριο, κ.α.).

- Παρέχουν ανακουφιστική φροντίδα σε ασθενείς με τελικού σταδίου καρδιαγγειακή νόσο.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Εκπαιδευτική Ενότητα 1: Ανατομική και Φυσιολογία καρδιάς και αγγείων.

Εκπαιδευτική Ενότητα 2: Διαγνωστική προσέγγιση ασθενούς με καρδιαγγειακό νόσημα.

- Ιστορικό υγείας
- Κλινική εξέταση
- Αιματολογικός έλεγχος
- Ηλεκτροκαρδιογράφημα
- Απεικονιστικός έλεγχος
- Καρδιακός καθετηριασμός - Στεφανιογραφία
- Δοκιμασία κόπωσης
- Συνεχής αιμοδυναμική παρακολούθηση (Monitoring)

Εκπαιδευτική Ενότητα 3: Νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με καρδιαγγειακή νόσο.

- Αρτηριακή υπέρταση
- Στεφανιαία νόσος (σταθερή στηθάγχη, οξεία στεφανιαία σύνδρομα)
- Καρδιακές αρρυθμίες
- Καρδιογενής καταπληξία
- Καρδιακή ανεπάρκεια
- Καρδιογενές πνευμονικό οίδημα
- Περικαρδίτιδα
- Μυοκαρδίτιδα
- Λοιμώδης ενδοκαρδίτιδα
- Ρευματική καρδιοπάθεια
- Μυοκαρδιοπάθειες
- Βαλβιδοπάθειες
- Ανευρύσματα αορτής
- Περιφερική αγγειακή νόσος
- Συγγενή καρδιακά νοσήματα
- Όγκοι καρδιάς
- Καρδιοπνευμονική αναζωογόνηση (ΚΑΡΠΑ)

Εκπαιδευτική Ενότητα 4: Επεμβατικές διαδικασίες στην αντιμετώπιση της καρδιαγγειακής νόσου.

- Αγγειοπλαστική στεφανιαίων αγγείων

- Εμφύτευση συσκευών ρύθμισης του καρδιακού ρυθμού

- Επέμβαση αορτοστεφανιαίας παράκαμψης
- Επεμβάσεις σε καρδιακές βαλβίδες
- Επεμβάσεις σε θωρακική αορτή
- Τοποθέτηση συσκευών υποστήριξης της καρδιακής λειτουργίας

- Μεταμόσχευση καρδιάς

Εκπαιδευτική Ενότητα 5: Ο νοσηλευτής καρδιολογίας στις δομές φροντίδας υγείας.

- Τμήμα επειγόντων περιστατικών (ΤΕΠ)
- Καρδιολογική Κλινική
- Στεφανιαία Μονάδα
- Καρδιοχειρουργική Μονάδα
- Αιμοδυναμικό Εργαστήριο
- Χειρουργείο καρδιάς

Εκπαιδευτική Ενότητα 6: Πρόληψη καρδιαγγειακής νόσου.

- Παράγοντες κινδύνου καρδιαγγειακής νόσου
- Πρωτογενής πρόληψη
- Δευτερογενής πρόληψη

Εκπαιδευτική Ενότητα 7: Καρδιακή αποκατάσταση.

- Μονάδα καρδιακής αποκατάστασης

- Προγράμματα καρδιακής αποκατάστασης
- Αποκατάσταση ασθενών μετά από οξύ καρδιαγγειακό σύμβαμα ή με χρόνια καρδιαγγειακή νόσο

Εκπαιδευτική Ενότητα 8: Ειδικά θέματα στη φροντίδα ασθενών με καρδιαγγειακή νόσο.

- Προσήλωση στη θεραπευτική αγωγή
- Αυτοφροντίδα ασθενών με καρδιαγγειακή νόσο
- Διακομιδή ασθενούς με καρδιαγγειακή νόσο
- Γυναίκα και καρδιαγγειακή νόσος
- Ηλικιωμένοι και καρδιαγγειακή νόσος
- Καρκίνος και καρδιαγγειακή νόσος
- Ανακουφιστική φροντίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ο χρόνος της ειδικότητας «Νοσηλευτικής Καρδιαγγειακών Παθήσεων» κατανέμεται ως εξής:

- Οκτώ (8) μήνες σε Καρδιολογική Κλινική
- Δύο (2) μήνες σε Καρδιοχειρουργική Κλινική ή Κλινική, στην οποία νοσηλεύονται ασθενείς που έχουν υποβληθεί σε καρδιοχειρουργική επέμβαση
- Τρεις (3) μήνες σε Στεφανιαία Μονάδα
- Δύο (2) μήνες σε Καρδιοχειρουργική Μονάδα
- Ένας (1) μήνας σε χειρουργείο καρδιάς
- Ένας (1) μήνας σε καρδιολογικό ΤΕΠ
- Ένας (1) μήνας σε Αιμοδυναμικό Εργαστήριο

Άρθρο 4

Γνωστικό αντικείμενο και κατανομή του χρόνου άσκησης της ειδικότητας «Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας»

Κύριος σκοπός της ειδικότητας είναι η προηγμένη θεωρητική και εφαρμοσμένη κλινική εκπαίδευση νοσηλευτών στην εξειδικευμένη αντιμετώπιση ατόμων με οξεία και χρόνια προβλήματα ψυχικής υγείας και των φροντιστών τους, ώστε να παρέχουν ποιοτική και αποτελεσματική φροντίδα, πρόληψη και αγωγή ψυχικής υγείας σε όλο το φάσμα της ζωής του ατόμου, της οικογένειας και της κοινότητας. Η εφαρμογή των θεωρητικών μοντέλων με βάση τα ερευνητικά δεδομένα αποσκοπεί στην ανάπτυξη, στην εφαρμογή και στην αξιολόγηση πολιτικών, ενεργειών, δραστηριοτήτων και κατευθυντήριων γραμμών για τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης φροντίδας.

Ο σκοπός θα επιτευχθεί μέσα από τη θεωρητική και κλινική εκπαίδευση σε Ψυχιατρικές Μονάδες, σε Παιδοψυχιατρικές Μονάδες ή/και σε Ιατροπαιδαγωγικά Τμήματα και σε Κοινωνικές και Αποκαταστασιακές Δομές Ψυχικής Υγείας βάσει κριτηρίων, καθώς και με την ενεργητική συμμετοχή των ειδικευομένων νοσηλευτών ψυχικής υγείας στην έρευνα.

Επιμέρους στόχοι είναι οι Νοσηλευτές Ψυχικής Υγείας να:

- Αναπτύξουν δεξιότητες που να επιτρέπουν την ευελιξία στην εκτίμηση και την αξιολόγηση των αναγκών ψυχικής υγείας του ατόμου, του φροντιστή και της κοινότητας, με σκοπό τον σχεδιασμό και την παροχή φροντίδας με βάση επιστημονικά κριτήρια
- Ενισχύσουν την ικανότητα τους στην ανάπτυξη και εφαρμογή, εξατομικευμένων σχεδίων φροντίδας αρρώ-

στων (εκτίμηση, νοσηλευτική διάγνωση, παρεμβάσεις και αξιολόγηση αποτελεσμάτων) καθώς και προτύπων φροντίδας / θεραπευτικών μοντέλων στο πλαίσιο της διεπιστημονικής πρακτικής στο σύνολο των δομών.

- Αναπτύξουν εξειδικευμένες ικανότητες εφαρμογής συμβουλευτικών και ψυχοφαρμακολογικών παρεμβάσεων

- Εκπαιδεύονται στη διαχείριση του ασθενή, του φροντιστή, της κοινότητας στο επίπεδο της πρόληψης και

προαγωγής της ψυχικής υγείας με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των διαφόρων πληθυσμών

- Οργανώσουν και να συντονίσουν τη συνεχιζόμενη φροντίδα του ασθενή με ψυχικό νόσημα στην κοινότητα

- Εκπαιδεύονται στην οργάνωση και υλοποίηση ερευνητικών πρωτοκόλλων στα οποία θα βασισθεί η θεραπευτική προσέγγιση

- Εξοικειωθούν με την οργάνωση και διοίκηση μονάδων ψυχικής υγείας

α/α	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ
1.	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΤΕΚΜΗΡΙΩΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ 1.1 Εννοιολογικοί προσδιορισμοί 1.2 Τεκμηριωμένη Νοσηλευτική Φροντίδα - Πρωτόκολλα - Κατευθυντήριες Οδηγίες 1.3 Νοσηλευτική Διεργασία Ψυχικής Υγείας 1.4 Νομικά και ηθικά θέματα
2.	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ - ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ 2.1 Θεραπευτικό περιβάλλον 2.2 Θεραπευτική Σχέση 2.3 Τεχνικές και Δεξιότητες επικοινωνίας 2.4 Είδη Νοσηλευτικών Συνεντεύξεων
3.	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΠΡΟΗΓΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ I: ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ - ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ 3.1 Εκτίμηση, Πρωτόκολλα Αντιμετώπισης και Αξιολόγηση Κρίσιμων Περιστατικών 3.2 Διαχείριση θυμού και επιθετικότητας 3.3 Αντιμετώπιση ετεροκαταστροφικού ασθενή. 3.4 Αυτοτραυματισμός / Αυτοκαταστροφικός ασθενής και Αυτοκτονία 3.5 Ακούσια Νοσηλεία και Περιοριστικά μέτρα
4.	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΠΡΟΗΓΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ II: ΑΓΧΩΔΕΙΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ - ΣΩΜΑΤΟΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΥΝΔΕΤΙΚΕΣ - ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ 4.1 Νοσηλευτικές Διαγνώσεις - Ψυχοπαθολογία και Αντιμετώπιση αγχώδων διαταραχών 4.2 Μηχανισμοί άμυνας 4.3 Νοσηλευτικές διαγνώσεις, Ψυχοπαθολογία και Αντιμετώπιση Αποσυνδεδετικών διαταραχών 4.4 Νοσηλευτικές διαγνώσεις, Ψυχοπαθολογία και Αντιμετώπιση Διαταραχών Προσωπικότητας
5.	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 5: ΠΡΟΗΓΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ III: ΨΥΧΩΣΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ 5.1 Γενική ψυχοπαθολογία ψυχωσικών διαταραχών 5.2 Νοσηλευτικές Διαγνώσεις και προσέγγιση 5.3 Αναγνώριση πρώιμων συμπτωμάτων - Πρόληψη
6.	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 6: ΠΡΟΗΓΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ IV: ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ 6.1 Γενική ψυχοπαθολογία καταθλιπτικών διαταραχών 6.2 Νοσηλευτικές Διαγνώσεις και προσέγγιση ασθενούς 6.3 Γενική ψυχοπαθολογία διπολικών διαταραχών 6.4 Ψυχιατρική νοσηλευτική προσέγγιση ασθενούς
7.	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 7: ΕΙΔΙΚΕΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΗΓΜΕΝΗ ΨΥΧΟΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ 7.1 Ψυχοφαρμακολογία και νοσηλευτική διεργασία στις αγχώδεις διαταραχές 7.2 Ψυχοφαρμακολογία και νοσηλευτική διεργασία στις ψυχωσικές διαταραχές 7.3 Ψυχοφαρμακολογία και νοσηλευτική διεργασία στις συναισθηματικές διαταραχές 7.4 Φαρμακευτική συμμόρφωση 7.5 Ηλεκτροσπασμοθεραπεία 7.6 Είδη ψυχοθεραπειών - Ψυχοεκπαίδευση
8.	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 8: ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ 8.1 Ψυχική Υγεία Γυναικών 8.2 Σχέση μητέρας - βρέφους 8.3 Ψυχοπαθολογία και προσέγγιση επιλόχειου κατάθλιψης και ψύχωσης 8.4 Βία και κακοποίηση

9.	<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 9: ΠΡΟΗΓΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΩΝ</p> <p>9.1 Εισαγωγή στην παιδοψυχιατρική νοσηλευτική - Στάδια ανάπτυξης παιδιού και εφήβου</p> <p>9.2 Νοσηλευτική Διεργασία Ψυχικών Διαταραχών</p> <p>9.3 Νευρώσεις - Διαταραχή άγχους αποχωρισμού - ΙΔΨ - Διαταραχές μετατροπής - Φοβίες</p> <p>9.4 Νευροαναπτυξιακές διαταραχές - Διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές - Αυτισμός - ΔΕΠΥ</p> <p>9.5 Διαταραχές με μυόσπασμους</p> <p>9.6 Παιδική / Εφηβική σχιζοφρένεια - Συναισθηματικές διαταραχές</p> <p>9.7 Διαταραχές πρόσληψης τροφής - διαταραχές απέκκρισης</p> <p>9.8 Ενδοοικογενειακή βία - κακοποίηση - παραμέληση</p> <p>9.9 Διαχείριση χρόνιας ασθένειας και πένθους</p> <p>9.10 Εθισμός στο διαδίκτυο</p> <p>9.11 Σχολικός εκφοβισμός</p>
10.	<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 10: ΨΥΧΟΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ</p> <p>10.1 Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τρίτης ηλικίας: βιολογικές και ψυχοσυναισθηματικές αλλαγές</p> <p>10.2 Ευαλωτότητα ηλικιωμένων - Ευδόκιμη γήρανση</p> <p>10.3 Ανοικές συνδρομές</p> <p>10.4 Κατάθλιψη τρίτης ηλικίας</p> <p>10.5 Ψυχολογικές επιπτώσεις χρόνιων νοσημάτων</p> <p>10.6 Υποστήριξη φροντιστών</p>
11.	<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 11: ΔΙΑΣΥΝΔΕΤΙΚΗ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ</p> <p>11.1 Εισαγωγή, ιστορική αναδρομή, καθήκοντα της ομάδας, μοντέλα οργάνωσης.</p> <p>11.2 Σκοπός και πλαίσια εφαρμογών στο Γενικό Νοσοκομείο</p> <p>11.3 Το βιοψυχοκοινωνικό πρότυπο - Ψυχολογικοί παράγοντες στη σωματική νόσο - μοτίβα προσωπικότητας.</p> <p>11.4 Κλινική εξέταση - Θεραπευτική σχέση</p> <p>11.5 Ανακοίνωση διάγνωσης - πρωτόκολλα</p> <p>11.6 Delirium</p> <p>11.7 Γενικά παθολογικά και χειρουργικά θέματα</p> <p>11.8 Ψυχοογκολογία</p> <p>11.9 Ψυχοφαρμακολογία</p> <p>11.10 Νομικά, ηθικά και δεοντολογικά θέματα</p>
12.	<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 12: ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ - ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ</p> <p>12.1 Εισαγωγή και προσδιορισμός εννοιών</p> <p>12.2 Εξωνοσοκομειακές δομές / Προγράμματα αποκατάστασης</p> <p>12.3 Αντιμετώπιση κρίσιμων περιστατικών στην κοινότητα</p> <p>12.4 Κατ' οίκον νοσηλεία ασθενή με ψυχικό πρόβλημα</p> <p>12.5 Ο ρόλος της οικογένειας στην Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση</p> <p>12.6 Στίγμα και κοινωνικός αποκλεισμός</p> <p>12.7 Πρόληψη και προαγωγή Ψυχικής Υγείας</p> <p>12.8 Διαπολιτισμική Προσέγγιση ψυχικής υγείας</p> <p>12.9 Ψυχική Υγεία και συμβουλευτική Μεταναστών και Προσφύγων</p> <p>12.10 Τηλε-Νοσηλευτική</p>
13.	<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 13: ΨΥΧΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ - ΠΡΟΗΓΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΟΥΣΙΟΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ</p> <p>13.1 Εισαγωγή στην Ψυχιατροδικαστική Νοσηλευτική / Δικαιοπρακτική ικανότητα</p> <p>13.2 Νοσηλευτική Διεργασία στην Ψυχιατροδικαστική</p> <p>13.3 Σωφρονιστική Νοσηλευτική</p> <p>13.4 Εξωνοσοκομειακή περίθαλψη ψυχιατροδικαστικών ασθενών</p> <p>13.5 Διαταραχές οφειλόμενες στη χρήση ψυχοδραστικών ουσιών / Διπλή διάγνωση</p> <p>13.6 Βία και παραβατικότητα / Νοσηλευτική Πρωτόκολλα</p> <p>13.7 Συμβουλευτική ατόμων με προβλήματα εξαρτήσεων και των οικογενειών τους</p>

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ο χρόνος της ειδικότητας «Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας» κατανέμεται ως εξής:

- δώδεκα (12) μήνες σε Ψυχιατρικό Τμήμα Νοσοκομείου εκ των οποίων τουλάχιστον οι δύο (2) μήνες σε Παιδοψυχιατρικό ή Ιατροπαιδαγωγικό Τμήμα και
- έξι (6) μήνες σε Κοινωνικές Δομές Ψυχικής Υγείας και Δομές Αποκατάστασης Ψυχικής Υγείας.

Άρθρο 5

Γνωστικό αντικείμενο και κατανομή του χρόνου άσκησης της ειδικότητας «Ογκολογικής Νοσηλευτικής»

Σκοπός της ειδικότητας είναι η θεωρητική και εφαρμοσμένη κλινική εκπαίδευση των νοσηλευτών, ώστε αφενός να υποστηρίξουν προγράμματα πρόληψης και πρώι-

μης διάγνωσης του καρκίνου, αφετέρου δε να παρέχουν εξειδικευμένη και ποιοτική νοσηλευτική φροντίδα σε ογκολογικούς ασθενείς, τόσο σε νοσοκομειακό όσο και σε εξωνοσοκομειακό περιβάλλον. Ειδικότερα, το πρόγραμμα της ειδικότητας θα συμβάλλει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, στη βελτίωση των κλινικών δεξιοτήτων και της έρευνας, με την ενεργητική συμμετοχή των ειδικευόμενων νοσηλευτών Ογκολογικής Νοσηλευτικής, και εν γένει στη βέλτιστη φροντίδα των ογκολογικών ασθενών μέσω της νοσηλευτικής αξιολόγησης, των νοσηλευτικών διαγνώσεων, των παρεμβάσεων και της εκτίμησης των αποτελεσμάτων.

Επιμέρους στόχοι του προγράμματος για την ειδικότητα «Ογκολογική Νοσηλευτική» είναι οι νοσηλευτές να:

- Αποκτήσουν εξειδικευμένες θεωρητικές γνώσεις και δεξιότητες για την πρόληψη του καρκίνου.

- Αποκτήσουν εξειδικευμένες θεωρητικές γνώσεις και να αναπτύξουν κλινικές και τεχνικές δεξιότητες για τη διαχείριση ασθενών με καρκίνο.

- Αποκτήσουν την ικανότητα σχεδιασμού προγραμμάτων νοσηλευτικής φροντίδας, με βάση την τεκμηριωμένη κλινική πρακτική, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της νόσου και της θεραπείας.

- Αξιολογούν διαχρονικά την επίδραση της νόσου του καρκίνου στον ασθενή και στην οικογένειά του και να εφαρμόζουν αντίστοιχες νοσηλευτικές παρεμβάσεις.

- Αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες στην οργάνωση και διαχείριση εξωνοσοκομειακών δομών φροντίδας ασθενών με καρκίνο, με στόχο τη φροντίδα και την αποκατάσταση.

- Στελεχώσουν τα αντίστοιχα τμήματα και δομές των νοσοκομείων του ΕΣΥ επιτυγχάνοντας τη μέγιστη δυνατή ποιότητα στην παροχή φροντίδας υγείας και τη βελτίωση των ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών απόδοσης.

Επιστημονικό περιεχόμενο (Curriculum) Ειδικότητας στην Ογκολογική Νοσηλευτική:

Ενότητα Πρώτη: Τεκμηριωμένη Νοσηλευτική Κλινική Πρακτική - Διαχείριση πόρων και προσωπικού

1.1 Οργάνωση και διοίκηση νοσηλευτικών υπηρεσιών (Ογκολογικά Τμήματα, μονάδες βραχείας νοσηλείας, κατ'οίκον φροντίδα)

1.2 Κλινική ηγεσία και διαχείριση στην ογκολογική νοσηλευτική. Μοντέλα και θεωρίες, διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού

1.3 Ποιότητα φροντίδας υγείας και μοντέλα/πρότυπα νοσηλευτικής φροντίδας

1.4 Αξιολόγηση, σχεδιασμός και εφαρμογή νοσηλευτικών παρεμβάσεων - Νοσηλευτική διεργασία. Νοσηλευτική τεκμηρίωση

1.5 Νοσηλευτική βασισμένη σε ενδείξεις. Κλινικά Πρωτόκολλα και κατευθυντήριες οδηγίες

1.6 Συλλογή, ανάλυση και ερμηνεία ερευνητικών δεδομένων

Ενότητα Δεύτερη: Το πλαίσιο της ογκολογικής φροντίδας

2.1 Η ιστορία της ογκολογίας και της ογκολογικής νοσηλευτικής

2.2 Η εκπαίδευση στην ογκολογική νοσηλευτική

2.3 Η ογκολογική διεπιστημονική ομάδα φροντίδας

2.4 Η έννοια της φροντίδας στην ογκολογική νοσηλευτική

2.5 Το όραμα για την ογκολογική νοσηλευτική
Ενότητα Τρίτη: Παθοφυσιολογία του καρκίνου και αρχές λήψης θεραπευτικών αποφάσεων

3.1 Βιολογία και παθοφυσιολογία του καρκίνου
3.2 Κλινική νοσηλευτική αξιολόγηση - Νοσηλευτικό ιστορικό

3.3 Διάγνωση ασθενών με καρκίνο (σταδιοποίηση, βαθμονόμηση, βιοδείκτες)

3.3.1 Νοσηλευτικές παρεμβάσεις βασισμένες σε ενδείξεις, υποστήριξη ατόμων με καρκίνο κατά τη διάρκεια διάγνωσης και σταδιοποίησης

3.3.2 Νοσηλευτικές εκβάσεις κατά τη διάγνωση και σταδιοποίηση του καρκίνου

3.4 Κατευθυντήριες οδηγίες κλινικής πρακτικής. Πηγές πληροφοριών βασισμένες σε ενδείξεις από τους κύριους διεθνείς ιατρικούς οργανισμούς για τον καρκίνο

3.5 Λήψη αποφάσεων σχετικά με τη θεραπεία του καρκίνου

Ενότητα Τέταρτη: Προαγωγή της υγείας, πρόληψη και έγκαιρη ανίχνευση του καρκίνου

4.1 Επιδημιολογία του καρκίνου

4.2 Προδιαθεσικοί και αιτιολογικοί παράγοντες της καρκινογένεσης

4.3 Γενετικός κίνδυνος και κληρονομικά καρκινικά σύνδρομα

4.3.1 Προφυλακτικές επεμβάσεις

4.4 Προσυμπτωματικός έλεγχος (οφέλη και περιορισμοί). Προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου

4.5 Προαγωγή υγείας και εκπαίδευση στην υγεία

4.5.1 Διακοπή καπνίσματος

4.5.2 Τροποποίηση διατροφικών συνηθειών

4.5.3 Προστασία από υπεριώδη και ιονίζουσα ακτινοβολία

4.5.4 Εμβολιασμός

4.5.5 Ρύπανση και επαγγελματική ασφάλεια

4.6 Κοινωνικές και πολιτισμικές στάσεις απέναντι στον καρκίνο

Ενότητα Πέμπτη: Κύριες κατηγορίες καρκίνων

5.1 Καρκίνος του πνεύμονα

5.2 Καρκίνος του μαστού

5.3 Καρκίνοι του γαστρεντερικού συστήματος

5.4 Καρκίνοι του γυναικείου αναπαραγωγικού συστήματος

5.5 Καρκίνοι του ουρογεννητικού συστήματος

5.6 Καρκίνοι κεφαλής και τραχήλου

5.7 Καρκίνος του δέρματος

5.8 Όγκοι του κεντρικού νευρικού συστήματος

5.9 Αιματολογικές κακοήθειες

5.10 Άλλοι σπάνιοι όγκοι (οστών, νευροενδοκρινείς κ.ά.)

5.11 Ο καρκίνος σε εφήβους και νεαρούς ενήλικες

5.12 Ο καρκίνος στην τρίτη ηλικία

Ενότητα Έκτη: Θεραπεία και φροντίδα ασθενών με καρκίνο, ασφάλεια ασθενούς και εργαζομένων

6.1 Αξιολόγηση της εμπειρίας της θεραπείας, ικανοποίηση και ποιότητα ζωής ασθενών

6.2 Νοσηλευτική φροντίδα στη χειρουργική θεραπεία ογκολογικών ασθενών

6.3 Νοσηλευτική φροντίδα ασθενών που υποβάλλονται σε χημειοθεραπεία

6.3.1 Βασικές αρχές της χημειοθεραπείας και φαρμακοκινητική

6.3.2 Χορήγηση χημειοθεραπευτικών φαρμάκων

6.3.3 Διαχείριση των παρενεργειών και νοσηλευτική φροντίδα. Εργαλεία αξιολόγησης της τοξικότητας

6.3.4 Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διαχείριση των παρενεργειών της οξείας, χρόνιας και όψιμης τοξικότητας από την αντινεοπλασματική θεραπεία

6.3.5 Ασφάλεια στον χειρισμό χημειοθεραπευτικών φαρμάκων (εξαγωγή, ασφαλής χορήγηση, αποθήκευση, απόρριψη χημειοθεραπευτικών φαρμάκων)

6.4 Νοσηλευτική φροντίδα ασθενών που υποβάλλονται σε ακτινοθεραπεία

6.4.1 Βασικές αρχές ακτινοθεραπείας

6.4.2 Νοσηλευτική διαχείριση ασθενών υπό ακτινοθεραπεία και εκπαιδευτικές ανάγκες

6.4.3 Διαχείριση των παρενεργειών και νοσηλευτική φροντίδα

6.4.4 Ακτινοπροστασία

6.5 Νοσηλευτική φροντίδα ασθενών υπό ορμονοθεραπεία

6.6 Νοσηλευτική φροντίδα ασθενών που υποβάλλονται σε στοχεύουσες θεραπείες

6.7 Νοσηλευτική φροντίδα ασθενών που υποβάλλονται σε ανοσοθεραπεία

6.8 Καινοτόμες θεραπείες και υποστηρικτική φροντίδα (βιο-ομοειδή, CAR-T-Cells)

6.9 Νοσηλευτική φροντίδα στη μεταμόσχευση μυελού των οστών

6.10 Νοσηλευτική φροντίδα ογκολογικών ασθενών σε Μονάδες Ημερήσιας Φροντίδας (ΜΗΝ)

6.11 Επείγουσες καταστάσεις στην ογκολογική νοσηλευτική

6.11.1 Ο ογκολογικός ασθενής σε Τμήματα Επείγοντων Περιστατικών

6.11.2 Ο ογκολογικός ασθενής σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας

6.12 Συμπληρωματικές και εναλλακτικές θεραπείες
Ενότητα Έβδομη: Η διαχείριση των κύριων ογκολογικών προβλημάτων

7.1 Διαχείριση του πόνου

7.2 Διαχείριση της κόπωσης

7.3 Διαχείριση αιματολογικής τοξικότητας

7.3.1 Αντιμετώπιση αναιμίας

7.3.2 Αντιμετώπιση λευκοπενίας και λοιμώξεων

7.3.3 Αντιμετώπιση θρομβοπενίας και άλλων προβλημάτων πηκτικότητας

7.4 Διαταραχές στη γαστρεντερική λειτουργία

7.4.1 Αντιμετώπιση ναυτίας - εμέτου

7.4.2 Αντιμετώπιση ξηροστομίας

7.4.3 Αντιμετώπιση βλεννογονίτιδας

7.4.4 Αντιμετώπιση δυσκοιλιότητας

7.4.5 Αντιμετώπιση διάρροιας

7.5 Διαταραχές στην αναπνευστική λειτουργία

7.6 Διαταραχές στην καρδιαγγειακή λειτουργία

7.7 Διαταραχές θρέψης

7.8 Καρκινικές εξελκώσεις και άλλες δερματικές διαταραχές

7.9 Φροντίδα ασθενών με στομίες

7.10 Φροντίδα ασθενών με λεμφοίδημα

7.11 Αντιμετώπιση παρανεοπλασματικών συνδρόμων

7.12 Ομάδες συμπτωμάτων (cluster symptoms)

7.13 Φροντίδα απώτερων επιπλοκών της θεραπείας

Ενότητα Όγδοη: Η διαχείριση των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων των ογκολογικών ασθενών

8.1 Ψυχοκοινωνική διάσταση της φροντίδας ογκολογικών ασθενών

8.2 Η επικοινωνία στην ογκολογική φροντίδα και ανακίνωση δυσάρεστων νέων

8.3 Σεξουαλική και αναπαραγωγική δυσλειτουργία

8.4 Πνευματικότητα και θρησκευτικότητα

8.5 Αλλαγή στην εικόνα σώματος

8.5.1 Παρεμβάσεις αποκατάστασης

8.6 Η επιβίωση μετά την οξεία φάση του καρκίνου (άγχος, κατάθλιψη, φόβος υποτροπής, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις)

Ενότητα Ένατη: Βασικές αρχές εξωνοσοκομειακής φροντίδας ογκολογικών ασθενών

9.1 Νοσηλευτικές παρεμβάσεις πριν το εξιτήριο των ασθενών. Από το νοσοκομείο στην κοινότητα

9.2 Η εξωνοσοκομειακή φροντίδα ασθενών με καρκίνο

9.3 Η οικογενειακή φροντίδα και οι επιδράσεις της στους φροντιστές ασθενών με καρκίνο

9.4 Θέματα διαπολιτισμικής νοσηλευτικής στη φροντίδα ογκολογικών ασθενών

9.5 Δομές, εθελοντικές ομάδες, υπηρεσίες υποστήριξης και πηγές πληροφόρησης ογκολογικών ασθενών

Ενότητα Δέκατη: Βασικές αρχές Ανακουφιστικής Φροντίδας ογκολογικών ασθενών

10.1 Η έννοια της ανακουφιστικής φροντίδας στους ογκολογικούς ασθενείς - Ιστορική αναδρομή

10.2 Εμπόδια στην παροχή ανακουφιστικής φροντίδας

10.3 Νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με προχωρημένη και τελική νόσο

10.4 Προηγμένη διαχείριση συμπτωμάτων (δύσπνοια, πόνος, ναυτία και έμετος κ.ά.) - Ολιστική αντιμετώπιση αναγκών

10.5 Η βιολογία του θανάτου (αναγνώριση της διαδικασίας του θανάτου και των βιολογικών κριτηρίων προσδιορισμού του)

10.6 Η διαχείριση του θανάτου, του θρήνου και του πένθους

10.7 Πολιτισμικές / θρησκευτικές προσεγγίσεις στον θάνατο

Ενότητα Ενδέκατη: Ειδικά θέματα στην ογκολογική νοσηλευτική

11.1 Προηγμένη αγγειακή προσπέλαση στους ογκολογικούς ασθενείς

11.2 Ερευνητικά πρωτόκολλα και κλινικές μελέτες στην ογκολογική νοσηλευτική

11.3 Βασικές αρχές βιοηθικής στη φροντίδα ογκολογικών ασθενών

11.3.1 Δικαιώματα των αποδεκτών ογκολογικής φροντίδας

11.4 Η χρήση της τεχνολογίας στη διαχείριση ογκολογικών ασθενών

11.5 Η φροντίδα των επαγγελματιών υγείας

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ο χρόνος της «Ογκολογικής Νοσηλευτικής» ειδικότητας κατανέμεται ως εξής:

- έξι (6) μήνες σε Παθολογικά Ογκολογικά Τμήματα [ένας (1) μήνας σε Ιατρείο Πόνου και Ανακουφιστικής Φροντίδας]
- έξι (6) μήνες σε Χειρουργικά Ογκολογικά Τμήματα [ένας (1) μήνας Χειρουργείο]
- δύο (2) μήνες σε Μονάδες Ημερήσιας Νοσηλείας (ΜΗΝ)
- δύο (2) μήνες σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) και Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ)
- ένας (1) μήνας σε δομές κατ' Οίκον φροντίδας ή/και σε Τμήματα Προληπτικού Ελέγχου
- ένας (1) μήνας σε Ακτινοθεραπευτικά Τμήματα.

Άρθρο 6

Γνωστικό αντικείμενο και κατανομή του χρόνου άσκησης της ειδικότητας «Παθολογικής Νοσηλευτικής»

Σκοπός της Παθολογικής Νοσηλευτικής Ειδικότητας είναι η απόκτηση θεωρητικών γνώσεων και κλινικών δεξιοτήτων στη φροντίδα ασθενών με παθολογικά νοσήματα στο νοσοκομειακό περιβάλλον. Ο σκοπός αυτός θα επιτευχθεί μέσω της νοσηλευτικής διεργασίας, των νοσηλευτικών διαγνώσεων, των νοσηλευτικών παρεμβάσεων και της εκτίμησης των αποτελεσμάτων στο πλαίσιο της φροντίδας ασθενών του Παθολογικού Τομέα. Ο συνδυασμός απόκτησης κλινικών δεξιοτήτων και ανάπτυξης κριτικής σκέψης θα ενισχύσει τους νοσηλευτές στην παροχή φροντίδας υψηλής ποιότητας σε ασθενείς με παθολογικά νοσήματα.

Επιμέρους στόχοι είναι οι νοσηλευτές Παθολογικής Νοσηλευτικής Ειδικότητας να:

- Παρέχουν επιστημονικά τεκμηριωμένη περιθαλψη σε νοσηλεύομενους ασθενείς και σύμφωνα με τις αρχές της Νοσηλευτικής Επιστήμης και τον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας.
- Αποκτήσουν εξειδικευμένες θεωρητικές γνώσεις και κλινικές δεξιότητες που αφορούν στα κυριότερα παθολογικά νοσήματα, ανά σύστημα.
- Αποκτήσουν εξειδικευμένες θεωρητικές γνώσεις και να αναπτύξουν κλινικές δεξιότητες για την αντιμετώπιση επειγουσών καταστάσεων.
- Αντιμετωπίζουν υγειονομικά προβλήματα εξαιτίας επιδημιών ή εκτάκτων αναγκών.
- Ιεραρχούν τις ανάγκες των ασθενών ανά νόσημα.
- Σχεδιάζουν και υλοποιούν παρεμβάσεις με βάση τα κριτήρια διάγνωσης, τα αποτελέσματα εξετάσεων, την κλινική εικόνα και τη θέση που έχουν στην διεπιστημονική ομάδα.
- Δημιουργούν σταθερή θεραπευτική σχέση με τους ασθενείς.
- Παρέχουν εκπαίδευση στους ασθενείς και στους φροντιστές τους.
- Λειτουργούν ως μέλη της Διεπιστημονικής Θεραπευτικής Ομάδας.
- Επιδεικνύουν σεβασμό και ήθος προς τους ασθενείς και τους οικείους τους.

- Ικανοποιούν τις πολιτισμικές, πνευματικές και θρησκευτικές ανάγκες των ασθενών που ανήκουν σε πολυπολιτισμικές ομάδες.

- Συμβάλουν στην σύνδεση του νοσοκομειακού περιβάλλοντος με τις άλλες δομές υπηρεσιών υγείας.

- Εφαρμόζουν τα κριτήρια διασφάλισης ποιότητας στα παθολογικά τμήματα.

- Κατανοούν τις επιστημονικές εξελίξεις και προάγουν τη Νοσηλευτική Επιστήμη.

- Συμβάλλουν στη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και στην Ανάπτυξη του προσωπικού.

- Στελεχώνουν τα αντίστοιχα τμήματα των νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας, επιτυγχάνοντας τη μέγιστη δυνατή ποιότητα στην παρεχόμενη φροντίδα υγείας και τη βελτίωση των ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών απόδοσης.

Ενότητες Παθολογικής Νοσηλευτικής Ειδικότητας

1. Σκοπός και πλαίσιο Παθολογικής Νοσηλευτικής Ειδικότητας

1.1 Εισαγωγή στην Παθολογική Νοσηλευτική

1.2 Διαγνώσεις στην Παθολογική Νοσηλευτική

1.3 Σχέδια Νοσηλευτικής φροντίδας - Νοσηλευτική Διεργασία - Νοσηλευτική Τεκμηρίωση

1.4 Κλινικά Πρωτόκολλα - Κατευθυντήριες Οδηγίες

1.5 Παθολογική Νοσηλευτική Βασισμένη σε Ενδείξεις

2. Υγρά και Ηλεκτρολύτες - Οξεοβασική Ισορροπία

2.1 Διαταραχές ύδατος - ηλεκτρολυτών

2.2 Οξεοβασική Ισορροπία - ερμηνεία αερίων αίματος

2.3 Θρέψη (εντερική και παρεντερική διατροφή)

2.4 Οξυγονοθεραπεία και μηχανικός αερισμός

2.5 Αιμοδυναμική παρακολούθηση και Κεντρική Φλεβική Πίεση

3. Νοσήματα του Ενδοκρινικού Συστήματος

3.1 Σακχαρώδης Διαβήτης (ΣΔ)

3.1.1 Ταξινόμηση ΣΔ

3.1.2 Επιπλοκές ΣΔ

3.1.3 Θεραπεία ΣΔ (Φαρμακευτική και μη Φαρμακευτική Αντιμετώπιση)

3.1.4 Διαβητικό πόδι / Διαβητικό έλκος

3.1.5 Εκπαίδευση ασθενών με ΣΔ

3.2 Παθήσεις θυρεοειδή αδένος

3.2.1 Απλή βρογχοκήλη - Θυρεοειδίτιδες

3.2.2 Υπερθυρεοειδισμός

3.2.3 Υποθυρεοειδισμός

3.2.4 Καρκίνος θυρεοειδή

3.3 Παθήσεις Παραθυρεοειδίων Αδένων

3.3.1 Υπερπαραθυρεοειδισμός

3.3.2 Υποπαραθυρεοειδισμός

3.4 Διαταραχές επινεφριδίων

3.4.1 Σύνδρομο Cushing

3.4.2 Υπεραλδοστερονισμός

3.4.3 Νόσος του Addison

3.5 Διαταραχές της Υπόφυσης

3.5.1 Μεγαλακρία, Γιγαντισμός

3.5.2 Νόσος Cushing

3.5.3 Νανισμός

3.5.4 Άποιος Διαβήτης

3.6 Γεννητικοί Αδένες

3.6.1 Υπογοναδισμός

- 3.6.2 Σύνδρομο Kleinefelter
 3.6.3 Σύνδρομο Turner
 3.6.4 Αμηνόρροια
 4. Νοσήματα του Καρδιαγγειακού συστήματος
 4.1 Σημειολογία
 4.2 Ερμηνεία Ηλεκτροκαρδιογραφήματος
 4.3 Διαγνωστικός έλεγχος
 4.4 Αρτηριακή Υπέρταση
 4.5 Δυσλιπιδαιμία
 4.6 Στεφανιαία νόσος
 4.6.1 Χρόνια Στεφανιαία νόσος
 4.6.2 Οξεία Στεφανιαία σύνδρομο
 4.6.3 Επαναιμάτωση μυοκαρδίου
 4.7 Αρρυθμίες
 4.7.1 Ταχυ-αρρυθμίες
 4.7.2 Βραδυ-αρρυθμίες
 4.8 Καρδιακή ανεπάρκεια
 4.8.1 Βηματοδότης- Θεραπεία καρδιακού επανασυγχρονισμού - Μηχανική υποβοήθηση
 4.9 Βαλβιδοπάθειες
 4.9.1 Στένωση και ανεπάρκεια αορτικής βαλβίδας
 4.9.2 Στένωση και ανεπάρκεια μιτροειδούς βαλβίδας
 4.9.3 Παθήσεις τριγώνινας βαλβίδας
 4.9.4 Ρευματικός πυρετός
 4.10 Καρδιογενές πνευμονικό οίδημα
 4.11 Περικαρδίτιδα - Μυοκαρδίτιδα - Ενδοκαρδίτιδα
 4.12 Επεμβατική Καρδιολογία
 4.13 Μυοκαρδιοπάθειες
 4.14 Συγγενείς καρδιοπάθειες
 4.15 Αιφνίδιος καρδιακός θάνατος και συγκοπτικά επεισόδια
 4.16 Βασική και Εξειδικευμένη καρδιοπνευμονική αναζωογόνηση (ΚΑΡΠΑ)
 4.17 Σχεδιασμός εξιτηρίου και καρδιακή αποκατάσταση
 5. Νοσήματα του Αιμοποιητικού Συστήματος
 5.1 Αιμοδοσία και Μετάγγιση
 5.2 Αναιμίες
 5.2.1 Σιδηροπενική αναιμία
 5.2.2 Κακοήθης αναιμία
 5.2.3 Απλαστική αναιμία
 5.2.4 Αιμολυτικές αναιμίες: α. Δρεπανοκυτταρική, β. θαλασσαιμία
 5.2.5 Μεγαλοβλαστική αναιμία
 5.3 Λευχαιμίες
 5.4 Πολυκυτταραιμία
 5.5 Ακοκκιοκυτταραιμία
 5.6 Λεμφώματα
 5.7 Πολλαπλούν μυέλωμα
 5.8 Αιμορραγικές καταστάσεις: αιμορροφιλία, ιδιοπαθής θρομβοπενική προφύρα
 6. Νοσήματα του Νευρικού Συστήματος
 6.1 Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο (ΑΕΕ)
 6.1.1 ΑΕΕ, Ισχαιμικής αιτιολογίας
 6.1.2 ΑΕΕ, Αιμορραγικής αιτιολογίας
 6.2 Σκλήρυνση κατά Πλάκας
 6.3 Μυασθένεια Gravis
 6.4 Επιληψία
 4. 6.5 Νόσος Alzheimer - Άνοια
 5. 6.6 Νόσος Parkinson
 6. 6.7 Νόσος Guillain-Barré
 7. 6.8 Νευρολογική Εκτίμηση (απώλεια συνείδησης - κώμα)
 7. Νοσήματα του Αναπνευστικού Συστήματος
 7.1 Σημειολογία
 7.2 Μηχανική υποβοήθηση
 7.3 Λοιμώξεις αναπνευστικού συστήματος
 7.4 Χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια
 7.5 Βρογχικό άσθμα
 7.6 Πνευμονική εμβολή
 7.8 Πνευμονία
 7.9 Πνευμοθώρακας
 7.10 Πλευρίτιδα
 7.11 Κυστική ίνωση - Σαρκοείδωση
 7.12 Καρκίνος πνεύμονα
 8. Νοσήματα του Πεπτικού Συστήματος
 8.1 Παθήσεις οισοφάγου
 8.1.1 Οισοφαγίτιδα - Αχалаσία οισοφάγου
 8.1.2 Εκκολπώματα οισοφάγου
 8.1.3 Κιρσοί οισοφάγου
 8.2 Παθήσεις στομάχου
 8.2.1 Οξεία γαστρίτιδα
 8.2.2 Πεπτικό έλκος
 8.2.3 Καρκίνος στομάχου
 8.3 Παθήσεις παγκρέατος
 8.3.1 Οξεία παγκρεατίτιδα
 8.3.2 Καρκίνος παγκρέατος
 8.4 Παθήσεις ήπατος και χοληφόρων
 8.4.1 Κίρρωση ήπατος
 8.4.2 Ίκτερος
 8.4.3 Ηπατίτιδες
 8.4.4 Χολολιθίαση - Χολοκυστίτιδα
 8.5 Παθήσεις Λεπτού και Παχέος Εντέρου
 8.5.1 Ευερέθιστο παχύ έντερο
 8.5.2 Ελκώδης κολίτιδα
 8.5.3 Νόσος του Crohn
 8.5.4 Νόσος Hirschsprung
 8.5.5 Καρκίνος παχέος εντέρου
 8.5.6 Ειλεός
 8.6 Ενδοσκοπήσεις ανώτερου και κατώτερου πεπτικού συστήματος
 9. Νοσήματα του Ουροποιητικού Συστήματος
 9.1 Έλεγχος νεφρικής λειτουργίας
 9.2 Οξεία και χρόνια νεφρική ανεπάρκεια
 9.3 Πυελονεφρίτιδες - Σπειραματονεφρίτιδες
 9.4 Νεφροπάθειες
 9.5 Όγκοι του νεφρού και ουροδόχου κύστεως
 9.6 Ουρολιθίαση - Νεφρολιθίαση
 9.7 Περιτοναϊκή κάθαρση
 9.8 Αιμοκάθαρση και Μονάδα Τεχνητού Νεφρού
 9.9 Εκπαίδευση ασθενών που υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση
 10. Ρευματικά Νοσήματα και Νοσήματα Κολλαγόνου
 10.1 Ρευματοειδής αρθρίτιδα - Αγκυλοποιητική Σπονδυλίτιδα
 10.2 Οστεοαρθρίτιδα
 10.3 Ουρική αρθρίτιδα
 10.4 Σύνδρομο καρπιαίου σωλήνα - Επικονδυλίτιδα

10.5 Οσφυαλγία - Ισχιαλγία	
10.6 Οστεοπόρωση	
10.7 Ερυθηματώδης λύκος	
11. Νοσήματα Κεφαλής, Τραχήλου και Αισθητηρίων Οργάνων	
11.1 Διαταραχές ανώτερου αναπνευστικού συστήματος	
11.1.1 Ρινίτιδες	
11.1.2 Γρίπη	
11.1.3 Λοιμώξεις	
11.2 Διαταραχές όρασης	
11.3 Διαταραχές ακοής	
11.4 Δερματικά νοσήματα	
12. Λοιμώδη Νοσήματα	
12.1 Λοιμώδη μονοπυρήνωση	
12.2 Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσολογικής Ανεπάρκειας (AIDS)	
12.3 Στρεπτοκοκκικές και σταφυλοκοκκικές λοιμώξεις	
12.4 Ελονοσία - Λείσμανίαση	
12.5 Ιλαρά - Ερυθρά - Παρωτίτιδα	
12.6 Ανεμευλογιά - Έρπης Ζωστήρας	
12.7 Μηνιγγίτιδες	
12.8 Πολιομυελίτιδα - Κοκκύτης - Διφθερίτιδα	
12.9 Τέτανος - Λύσσα - Βρουκέλλωση	
12.10 Φυματίωση	
13. Ειδικές Καταστάσεις στην Παθολογική Νοσηλευτική	
13.1 Νοσογόνος παχυσαρκία	
13.2 Εμπύρετο αγνώστου αιτιολογίας	
13.3 Κεφαλαλγίες	
13.4 Κατακλίσεις και θέσεις ασθενών	
13.5 Χημειοθεραπεία	
13.6 Διαχείριση πόνου	
13.7 Ενδονοσοκομειακές Λοιμώξεις	
13.8 Νόσος Covid-19	
13.9 Μεταθανάτια φροντίδα	
14. Ειδικά θέματα στην Παθολογική Νοσηλευτική	
14.1 Ηθικά διλήμματα στην Παθολογική Νοσηλευτική	
14.2 Νομικά ζητήματα στην Παθολογική Νοσηλευτική	
14.3 Διαπολιτισμική Νοσηλευτική στον κλινικό χώρο	
14.4 Οργάνωση και Διοίκηση Κλινικής και Εξωτερικών Ιατρείων (Τακτικών και Επειγόντων) Παθολογικού Τομέα	
14.5 Διαχείριση αποβλήτων	
14.6 Ανάγκες νοσηλευόμενων ασθενών και των φροντιστών τους	
14.7 Δημιουργία Θεραπευτικής Σχέσης (ΕΕΕ)	
14.8 Αυτοφροντίδα - Θεραπευτική Συμμαχία - Συμμόρφωση Ασθενών	
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	
Ο χρόνος της ειδικότητας «Παθολογικής Νοσηλευτικής» κατανέμεται ως εξής:	
1. Παθολογική Κλινική	Οκτώ (8) μήνες
2. Επείγοντα Ιατρεία Παθολογικού Τομέα	Τρεις (3) μήνες
3. Τακτικά Εξωτερικά Παθολογικά Ιατρεία	Ένας (1) μήνας
4. Καρδιολογική Κλινική και Μονάδα Εμφραγμάτων	Ένας (1) μήνας
5. Πνευμονολογική Κλινική	Ένας (1) μήνας

6. Αιματολογική Κλινική	Ένας (1) μήνας
7. Νευρολογική Κλινική	Ένας (1) μήνας
8. Ενδοκρινολογική Κλινική	Ένας (1) μήνας
9. Διαβητολογικό - Ενδοκρινολογικό Ιατρείο	Ένας (1) μήνας

Άρθρο 7

Γνωστικό αντικείμενο και κατανομή του χρόνου άσκησης της ειδικότητας «Νοσηλευτικής Παιδών»

Σκοπός της Ειδικότητας Νοσηλευτικής Παιδών είναι η απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων νοσηλευτικής φροντίδας στα παιδιά που στοχεύει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, ώστε ο νοσηλευτής να μπορεί να σχεδιάζει τη νοσηλευτική φροντίδα με τρόπο σαφή και μεθοδικό, χρησιμοποιώντας τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα της παιδιατρικής νοσηλευτικής.

Ειδικότερα, επιμέρους στόχοι του προγράμματος είναι:

- Η παροχή οικογενειοκεντρικής, εξατομικευμένης και προηγμένης φροντίδας στους παιδιατρικούς ασθενείς και τις οικογένειές τους.

- Η επικαιροποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων για την παροχή προηγμένης νοσηλευτικής φροντίδας στα παιδιά.

- Η οργάνωση της παροχής νοσηλευτικής φροντίδας και η ανάπτυξη πρακτικών βασισμένες σε τεκμήρια.

- Η ικανοποίηση των εξατομικευμένων αναγκών των παιδιατρικών ασθενών με τη δημιουργία εξατομικευμένων νοσηλευτικών σχεδίων φροντίδας.

- Η κατανόηση του σημαντικού ρόλου του νοσηλευτή στην εκπαίδευση των γονέων στη διαχείριση οξέων και χρόνιων νοσημάτων.

- Η προαγωγή του παιδιατρικού νοσηλευτή σε θέσεις ηγεσίας και διοίκησης των παιδιατρικών μονάδων υγείας.

Ο σκοπός θα επιτευχθεί με τον συνδυασμό θεωρητικής κατάρτισης και εκπαίδευσης των ειδικευόμενων νοσηλευτών σε Παθολογικά και Χειρουργικά Τμήματα, Χειρουργείο καθώς και σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας Παιδών (ΜΕΘ), Μονάδες Εντατικής Θεραπείας Νεογνών (ΜΕΝΝ) και Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) Παιδιατρικών Νοσοκομείων.

Το θεωρητικό πλαίσιο του εκπαιδευτικού προγράμματος της Ειδικότητας Νοσηλευτικής Παιδών έχει ως ακολούθως:

1η Εκπαιδευτική Ενότητα: Οι εξελίξεις στην Παιδιατρική Νοσηλευτική Φροντίδα

- Οικογενειοκεντρική φροντίδα.

- Νοσηλευτική αξιολόγηση και τεκμηριωμένη παροχή φροντίδας.

- Νομικά και ηθικά ζητήματα στην Παιδιατρική Νοσηλευτική.

- Δικαιώματα νοσηλευόμενων παιδιών.

- Βασικές αρχές και επικοινωνιακές δεξιότητες στην προσέγγιση παιδιατρικού ασθενούς και γονέων.

- Δείκτες ποιότητας στην παρεχόμενη φροντίδα.

- Βασικές αρχές υγιεινής των χεριών.

- Δέσμη μέτρων πρόληψης μικροβιαίων που σχετίζονται με Κεντρικούς Φλεβικούς Καθετήρες.

- Αναζήτηση βιβλιογραφίας.

- Δημιουργία και εφαρμογή κατευθυντήριων οδηγιών και σχεδίων φροντίδας (Pathway) παιδιατρικών ασθενών
2η Εκπαιδευτική Ενότητα: Αξιολόγηση και τεκμηρίωση ζωτικών σημείων

- Μέτρηση και αξιολόγηση των ζωτικών σημείων ανά ηλικιακή ομάδα.

- Έντυπα και ηλεκτρονικά συστήματα τεκμηρίωσης ζωτικών σημείων.

- Διαταραχές θερμοκρασίας (πυρετός-υποθερμία).

- Εργαλεία εκτίμησης και σχέδιο φροντίδας παιδιού με πυρετό.

- Παρουσίαση κλινικού περιστατικού από τους ειδικευμένους.

3η Εκπαιδευτική Ενότητα: Αρχές χορήγησης φαρμάκων. Ισοζύγιο υγρών και ηλεκτρολυτών στα παιδιά.

- Βασικές αρχές χορήγησης φαρμάκων σε παιδιατρικούς ασθενείς.

- Παράγοντες πρόκλησης λαθών στη χορήγηση φαρμάκων.

- Διαχείριση και συστήματα καταγραφής των φαρμακευτικών λαθών.

- Βασικές αρχές στη χορήγηση υγρών στα παιδιά.

- Pathways αντιμετώπισης διαταραχής ισοζυγίου υγρών και ηλεκτρολυτών.

- Παρουσίαση κλινικού περιστατικού από τους ειδικευμένους.

4η Εκπαιδευτική Ενότητα: Διαχείριση παιδιατρικού πόνου

- Διαχείριση οξέως και χρόνιου πόνου στα παιδιά ανά ηλικιακή ομάδα.

- Εργαλεία εκτίμησης πόνου στα παιδιά και τεκμηρίωση.

- Τεχνικές απόσπασης και φαρμακολογικές μέθοδοι διαχείρισης του πόνου στα παιδιά.

- Αγγειακή προσπέλαση μέσω παρεμβατικών τεχνικών.

- Pathway διαχείρισης παιδιατρικού πόνου.

- Παρουσίαση κλινικού περιστατικού από τους ειδικευμένους.

5η Εκπαιδευτική Ενότητα: Νοσηλευτική αξιολόγηση και τεκμηρίωση διαταραχών ανά σύστημα

A. Νοσηλευτική εκτίμηση ασθενών με καρδιολογικά προβλήματα.

- Αξιολόγηση καρδιαγγειακού συστήματος.

- Βασικές αρχές ερμηνείας ηλεκτροκαρδιογραφήματος.

- Επικίνδυνες για τη ζωή αρρυθμίες - συγγενείς καρδιοπάθειες - μυοκαρδίτιδα.

- Pathway παιδιού με διαταραχή καρδιακού ρυθμού.

- Παρουσίαση κλινικού περιστατικού από τους ειδικευμένους.

B. Νοσηλευτική εκτίμηση ασθενών με αναπνευστικά προβλήματα.

- Αξιολόγηση παιδιατρικού αναπνευστικού συστήματος.

- Βασικές αρχές χορήγησης οξυγόνου.

- Παρακολούθηση παιδιού υπό οξυγονοθεραπεία - παλμική οξυμετρία.

- Οξεοβασική ισορροπία - αέρια αίματος.

- Μέθοδοι οξυγονοθεραπείας.

- Pathway παιδιού με βρογχολίτιδα.

- Pathway παιδιού με πνευμονία.

- Pathway παιδιού με άσθμα.

- Παρουσίαση κλινικού περιστατικού από τους ειδικευμένους.

Γ. Νοσηλευτική εκτίμηση ασθενών με νευρολογικά προβλήματα.

- Αξιολόγηση επιπέδου συνείδησης, κινητικής κατάστασης και κόρης οφθαλμών.

- Κλίμακες και εργαλεία αξιολόγησης νευρολογικού ασθενούς - Παιδιατρική κλίμακα Γλασκώβης - Κλίμακες Τραύματος.

- Pathway παιδιού με λοίμωξη κεντρικού νευρικού συστήματος (μηνιγγίτιδα-εγκεφαλίτιδα).

- Pathway παιδιού σε status epilepticus (σπασμοί και πυρετικοί σπασμοί).

- Pathway παιδιού με κρανιοεγκεφαλική κάκωση.

- Παρουσίαση κλινικού περιστατικού από τους ειδικευμένους.

6η Εκπαιδευτική Ενότητα: Παιδιατρικό Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών

- Κλίμακες αξιολόγησης και Παιδιατρικό Triage.

- Εφαρμογή αλγορίθμου ABCD στο νοσοκομείο.

- Εφαρμογή εργαλείων για τη διακομιδή ασθενών ενδο νοσοκομειακά.

- Αλγόριθμοι βασικής και εξειδικευμένης ΚΑΡΠΑ.

- Pathway παιδιού πολυτραυματία.

- Παρουσίαση κλινικού περιστατικού από τους ειδικευμένους.

7η Εκπαιδευτική Ενότητα: Ιδιαιτερότητες στη νοσηλεία νεογνών

- Ιδιαιτερότητες φροντίδας των νεογνών στη Μονάδα Νοσηλείας Νεογνών.

- Αναπτυξιακή φροντίδα νεογνού.

- Διατροφή νεογνού.

- Παρουσίαση κλινικού περιστατικού από τους ειδικευμένους.

8η Εκπαιδευτική Ενότητα: Το παιδί στο χειρουργείο

- Προετοιμασία του παιδιού για το χειρουργείο. Έντυπα ενημέρωσης.

- Μετεγχειρητική εκτίμηση και παρακολούθηση παιδιού.

- Εργαλεία εκτίμησης και διαχείριση μετεγχειρητικού πόνου.

- Εργαλεία εκτίμησης και pathway αντιμετώπισης παιδιού με έγκαυμα.

- Παρουσίαση κλινικού περιστατικού από τους ειδικευμένους.

9η Εκπαιδευτική Ενότητα: Το παιδί ως βαρέως πάσχον στη ΜΕΘ

- Ιδιαιτερότητες της Παιδιατρικής ΜΕΘ - Νοσηλευτική Φροντίδα.

- Αξιολόγηση αναπνευστικού, καρδιολογικού και νευρολογικού monitoring.

- Κλίμακες βαρύτητας και εργαλεία αξιολόγησης και φροντίδας στον βαρέως πάσχοντα.

- Νοσοκομειακές λοιμώξεις σχετιζόμενες με τη φροντίδα υγείας στη ΜΕΘ.

- Pathway παιδιού σε σηπτικό σοκ.

- Παρουσίαση κλινικού περιστατικού από τους ειδικευμένους.

10η Εκπαιδευτική Ενότητα: Ειδικά θέματα στην Παιδιατρική Νοσηλευτική

- Ανάγκες και προβλήματα παιδιών με καρκίνο.

- Ανάγκες και προβλήματα παιδιών με χρόνια νοσήματα.

- Εκτίμηση και Αντιμετώπιση του παιδιού με διαβητική κετοξέωση.

- Σχέδιο φροντίδας παιδιού με χρόνια νεφρική ανεπάρκεια.

- Ανάγκες και προβλήματα παιδιών με διαταραχές ψυχικής υγείας.

- Παρουσίαση κλινικού περιστατικού από τους ειδικευμένους.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ο χρόνος της ειδικότητας «Νοσηλευτικής Παίδων» κατανέμεται ως ακολούθως:

- Δέκα μήνες (10) σε Παθολογικό / Παιδιατρικό Τμήμα

- Δύο μήνες (2) σε Χειρουργικό Τμήμα και Χειρουργείο

- Ένας (1) μήνας σε Ογκολογικό - Αιματολογικό Τμήμα

- Δύο (2) μήνες σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ)

Παίδων

- Ένας (1) μήνας σε Μονάδα Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών (ΜΕΝΝ)

- Δύο (2) μήνες σε Τμήμα Επείγοντων Περιστατικών (ΤΕΠ).

Άρθρο 8

Γνωστικό αντικείμενο και κατανομή του χρόνου άσκησης της ειδικότητας «Χειρουργικής Νοσηλευτικής»

Επιστημονικό περιεχόμενο (Curriculum) Ειδικότητας στην Χειρουργική Νοσηλευτική.

Σκοπός και στόχοι της Χειρουργικής Νοσηλευτικής ειδικότητας είναι η απόκτηση και η κατανόηση από τους εκπαιδευόμενους, των θεωρητικών και κλινικών γνώσεων σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις της συνδυαστικής θεραπευτικής σχετικά με: τη νοσηλευτική και σημειολογική αξιολόγηση των αρρώστων με χειρουργικά προβλήματα, την Χειρουργική ογκολογική νοσηλευτική στα πλαίσια της μοριακής και γονιδιακής προσέγγισης του ασθενή και το ρόλο του μικροβιόματος στον οργανισμό και στην εξέλιξη και αντιμετώπιση της νόσου.

Την εφαρμογή παρεμβατικών δεξιοτήτων, την παράθεση κλινικών περιπτώσεων και πλάνων φροντίδας για τη νοσηλευτική θεραπευτική αντιμετώπιση διαταραχών και επειγουσών περιπτώσεων που παρουσιάζονται στην κλινική πρακτική, την επούλωση του τραύματος, καθώς και σχετικά με την αντιμετώπιση του ασθενή με νεοπλασματική νόσο σε επίπεδο γονιδιακής και ορθομοριακής προσέγγισης της νόσου.

Η έρευνα στην Χειρουργική Νοσηλευτική στα πλαίσια της αντιληπτικής ικανότητας της κριτικής και συνδυαστικής σκέψης για την παραγωγή και ανάπτυξη νέων γνώσεων, in vitro in vivo μελέτες, με την ενεργό συμμετοχή των ειδικευομένων νοσηλευτών στην Χειρουργική Νοσηλευτική.

Οι νέες τεχνολογίες απεικόνισης στη διάγνωση και θεραπεία. Η χειρουργική Νοσηλευτική στην κατ' οίκο φροντίδα

Ο ρόλος της χειρουργικής νοσηλευτικής και της χειρουργικής ογκολογικής νοσηλευτικής στην Ανακουφιστική Φροντίδα.

Η απόκτηση γνώσεων με την εκπαίδευση σε εξειδικευμένες δεξιότητες, σε κλινικό και εργαστηριακό επίπεδο, για την αντιμετώπιση ασθενών με οξέα επείγοντα και απειλητικά για την ζωή τους προβλήματα και την φροντίδα και θεραπευτική προσέγγιση σε κλινικό επίπεδο.

Εκπαιδευτική Ενότητα 1: Τεκμηριωμένη γνώση σε κλινικό επίπεδο

Η Χειρουργική Νοσηλευτική και η εξέλιξη αυτής σε διαχρονικό επίπεδο

Συστήματα νοσηλευτικής φροντίδας

Ηθικά προβλήματα στη χειρουργική

Νοσηλευτικό ιστορικό

Κλινική αξιολόγηση - αντικειμενική εξέταση ασθενούς

Νοσηλευτική διάγνωση

Ο ρόλος της διεπιστημονικής προσέγγισης του αρρώστου σε κλινικό και θεραπευτικό επίπεδο. Εκπαιδευτική

Ενότητα 2: Αρχές της βιοφυσικής και βιοχημείας στην κλινική πρακτική αξιολόγηση

Εισαγωγή στη φυσική επιστημών υγείας

Βασικές αρχές κλινικής βιοχημείας

Μεταβολισμός υδατανθράκων

Ένζυμα, βασικές γνώσεις και ερμηνεία

Ισοζύγιο υγρών, Ηλεκτρολύτες, οξεοβασική ισορροπία

Δοκιμασία ανοχής της γλυκόζης

Ιχνοστοιχεία (π.χ. ασβέστιο, φώσφορος, μαγνήσιο, σελήνιο, βιταμίνες κ.λπ.)

Ελεύθερες ρίζες οξυγόνου, αποτοξίνωση του οργανισμού

Εκπαιδευτική Ενότητα 3: Προεγχειρητική εκτίμηση και προετοιμασία

Εκτίμηση και αξιολόγηση ανά σύστημα

Επιβαρυντικοί παράγοντες για μετεγχειρητικές επιπλοκές

Ασθενείς υψηλού κινδύνου προεγχειρητική εκτίμηση και φροντίδα

Περιεγχειρητική και απώτερη μετεγχειρητική νοσηρότητα

Προεγχειρητική ταξινόμηση σε κατηγορίες κινδύνου σύμφωνα με την κλίμακα της American Society of Anesthesiologists (ASA)

Παρακλινικές εξετάσεις ανάλογα με τη νόσο και συνεκτίμηση με υποκείμενα νοσήματα

Εκπαιδευτική Ενότητα 4: Περιεγχειρητική φροντίδα

Οργάνωση και διοίκηση στο χειρουργείο

Ασηψία, Αντισηψία και αποστείρωση

Αντισηψία χεριών προεγχειρητικά (σύμφωνα με τα νέα πρωτόκολλα)

Κλειστή μέθοδος εφαρμογής γαντιών προεγχειρητικά

Ο ρόλος του κολλοειδούς αργύρου στην αντισηψία

Ο ρόλος του εργαλειοδότη και του συντονιστή κατά την περιεγχειρητική περίοδο

Προνάρκωση βασικές αρχές αναισθησιολογίας, διασωλήνωση

Ηθικά προβλήματα στη χειρουργική
 Η εφαρμογή των επικουρικών θεραπειών διεγχειρητικά
 Ραδιοϊσότοπα και ραδιενέργεια ακτινοπροστασία
 Εκπαιδευτική Ενότητα 5: Τραύμα, επούλωση τραυμάτων και ελκών
 Τα είδη των τραυμάτων ανάλογα με το μηχανισμό πρόκλησης
 Χειρουργικό τραύμα είδη τραυμάτων
 Φάσεις επούλωσης του τραύματος, επανορθωτική φάση επούλωσης του τραύματος
 Κλινική και εργαστηριακή εκτίμηση του τραύματος, Προ προφλεγμονώδεις και αντιφλεγμονώδεις μεσολαβητές ο ρόλος της ιντερλευκίνης-6.(IL-6).
 Τραύμα και υποκείμενα νοσήματα νοσηλεία στο σπίτι ο ρόλος του νοσηλευτή
 Σύγκληση τραύματος. Η συμβολή της ορθομοριακής θεραπείας στην σύγκληση του τραύματος
 Μηχανισμός δράσης του Ασκορβικού οξέος στην επουλωτική διαδικασία του τραύματος
 Συρραφή τραύματος (εκπαίδευση σε ζωικούς ιστούς)
 Επιλογή ραμμάτων και αφαίρεση αυτών
 Λοιμώξη του τραύματος και αντιμετώπιση αυτής
 Ο ρόλος των προβιοτικών και των πρεβιοτικών στην επούλωση του τραύματος
 Αντιμετώπιση του τραύματος σε ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη
 Αντιμετώπιση του τραύματος σε ασθενείς με νεοπλασματική νόσο
 Διαταραχές επούλωσης
 Τα ενθέματα στην Πλαστική Χειρουργική ο ρόλος του Νοσηλευτή
 Εκπαιδευτική Ενότητα 6: Η εγκυματική νόσος
 Επιδημιολογικά δεδομένα της εγκυματικής νόσου
 Αίτια του εγκυματικού τραύματος
 Παθοφυσιολογία της εγκυματικής νόσου και της καταπληξίας
 Ποιοτική και ποσοτική εκτίμηση του εγκυματικού τραύματος
 Προγνωστικοί δείκτες, μεταβολικές διαταραχές
 Αντιμετώπιση της οξείας φάσης και θεραπευτική αντιμετώπιση του ασθενή.
 Επιπλοκές της εγκυματικής νόσου τρόπος αντιμετώπισης.
 Εκπαιδευτική Ενότητα 7: Εργαστήριο: συρραφή τραυμάτων, αντισηψία, κλειστή μέθοδος εφαρμογής αποστειρωμένων γαντιών, ο ρόλος του εργαλειοδότη και του συντονιστή, τοποθέτηση χειρουργικών εργαλείων, χειρουργική ομάδα ανά είδος χειρουργικής επέμβασης, πρωτόκολλο χειρουργικής επέμβασης διεγχειρητικά.
 Ενδοτραχειακή διασωλήνωση. Αντιμετώπιση πολυτραυματία ανάλυση κλινικών περιπτώσεων.
 Ο ρόλος του νοσηλευτή στο τμήμα επειγουσών περιπτώσεων
 Ειδικά χειρουργικά νοσηλευτικά προβλήματα ανάλυση κλινικών περιπτώσεων κλινικές παρεμβατικές δεξιότητες
 Εκπαιδευτική Ενότητα 8: Η Χειρουργική παθολογία ανα σύστημα
 Χειρουργική παθήσεις των ενδοκρινών αδένων και του μαστού

Χειρουργικές παθήσεις του οισοφάγου, του στομάχου και του λεπτού εντέρου
 Χειρουργικές παθήσεις του παχέος εντέρου και του πρωκτού
 Οι στομίες και η εκπαίδευση του ασθενή
 Χειρουργικές παθήσεις ήπατος, χοληφόρων, παγκρέατος
 Η Παχυσαρκία, χειρουργική αντιμετώπιση
 Μεταμοσχεύσεις οργάνων
 Χειρουργικές παθήσεις του ούροποιητικού συστήματος
 Λαπαροσκοπική και ρομποτική χειρουργική ο ρόλος του νοσηλευτή
 Χειρουργική ημέρας. Ο ρόλος του νοσηλευτή
 Εκπαιδευτική Ενότητα 9: Η μετεγχειρητική φροντίδα του ασθενούς
 Η ενδοκρινική και μεταβολική απάντηση στην χειρουργική αντιμετώπιση της νόσου
 Ειδική ανοσιακή απάντηση και τρόποι ανοσοποίησης στις χειρουργικές λοιμώξεις
 Οι μετεγχειρητικές επιπλοκές
 Χειρουργικές λοιμώξεις έλεγχος των λοιμώξεων (Infection control)
 Λοιμώξεις εγχειρητικού πεδίου πρόληψη και αντιμετώπιση
 Η μετεγχειρητική φροντίδα του ασθενούς και οι νοσηλευτικές παρεμβάσεις στην πρόληψη και αντιμετώπιση των λοιμώξεων.
 Case study, συνεχιζόμενη φροντίδα, infusion therapy
 Επείγουσες περιπτώσεις περιγραφή κλινικών περιπτώσεων
 Παροχετεύσεις φροντίδα και αντιμετώπιση επιπλοκών
 Η γονιδιακή ανάλυση στην παθολογία της επούλωσης και στην αντιμετώπιση των μετεγχειρητικών επιπλοκών σε ασθενείς με νεοπλασματική νόσο ή υποκείμενα νοσήματα
 Η αντιμετώπιση του πόνου από ειδικούς κλινικούς νοσηλευτές στη χειρουργική νοσηλευτική (Pain clinical nurse specialist of surgical nurse)
 Η εκτίμηση και ανάλυση του μικροβιώματος και η συμμετοχή του στις μετεγχειρητικές επιπλοκές
 Τα προβιοτικά στην πρόληψη και αντιμετώπιση των επιπλοκών
 Εκπαιδευτική Ενότητα 10: Καρδιοχειρουργική Νοσηλευτική
 Εισαγωγή στην καρδιοχειρουργική
 Συγγενείς - επίκτητες καρδιοπάθειες
 Προεγχειρητική προετοιμασία του ασθενούς
 Περιεγχειρητική - Διεγχειρητική νοσηλευτική φροντίδα των καρδιοχειρουργικών ασθενών
 Μετεγχειρητική νοσηλευτική φροντίδα καρδιοχειρουργικών ασθενών
 Μετεγχειρητικές επιπλοκές
 Ο ασθενής στη μονάδα εντατικής θεραπείας - οργάνωση και διοίκηση
 Καρδιοπνευμονική ανάνηψη (CPR)
 Εφαρμογή κεντρικών φλεβικών γραμμών (εκπαίδευση και σε εργαστηριακό επίπεδο)

Εκπαιδευτική Ενότητα 11: Νεοπλασματική νόσος, χειρουργική ογκολογική νοσηλευτική

Επιδημιολογικά δεδομένα της νεοπλασματικής νόσου
Βασικές αρχές της μοριακής βιολογίας του νεοπλασματικού κυττάρου

αιτιογενετικές μεταλλάξεις των γονιδίων στην καρκινογένεση η δράση και η σημασία των τελομερών και της τελομεράσης στη νεοπλασματική νόσο

Οι μοριακοί νεοπλασματικοί δείκτες και τα ογκοκατασταλτικά γονίδια

Η μοριακή χειρουργική στη νεοπλασματική νόσο. Μοριακή ανάλυση για γονιδιακή θεραπεία.

(Molecular surgery in cancer). Εξατομοποιημένη θεραπεία (personal therapy) Ο ρόλος του Νοσηλευτή

Ο ρόλος της χειρουργικής και της χειρουργικής νοσηλευτικής σε ασθενείς με νεοπλασματική νόσο ανά σύστημα

Ο ρόλος της χειρουργικής και της χειρουργικής νοσηλευτικής σε ασθενείς με προχωρημένη νεοπλασματική νόσο.

Επείγουσες παρεμβάσεις του νοσηλευτή στον χειρουργημένο ασθενή με νεοπλασματική νόσο.

Αξιολόγηση και νοσηλευτική αντιμετώπιση των συμπτωμάτων χειρουργημένων ασθενών,

με προχωρημένη νεοπλασματική νόσο - ανακουφιστική φροντίδα.

Ο ρόλος της φυσικής θεραπευτικής και των συμπληρωματικών θεραπειών, στο χειρουργημένο για νεοπλασματική νόσο ασθενή.

Νεοπλάσματα δέρματος πρόληψη και θεραπεία αποκατάσταση στα πλαίσια της πλαστικής χειρουργικής

Ο ρόλος της υπερθερμία και ο μηχανισμός δράσης της στην αντιμετώπιση της νεοπλασματικής νόσου.

Η συνδυαστική θεραπεία (integrative therapy) σε ασθενείς με νεοπλασματική νόσο

Παρουσίαση και ανάλυση κλινικών περιπτώσεων

Αιτιοπαθογένεια του πόνου αντιμετώπιση

Ο ρόλος των συμπληρωματικών θεραπειών (από εξειδικευμένους νοσηλευτές) στην αντιμετώπιση του πόνου

Παρανεοπλασματικά σύνδρομα, αίτια, ταξινόμηση, συμπτώματα και αντιμετώπιση παρουσίαση και ανάλυση κλινικών περιπτώσεων

Βασικές αρχές της χημειοθεραπείας

Παρενέργειες της χημειοθεραπείας πρόληψη και αντιμετώπιση

Φροντίδα ανοσοκατασταλμένων ασθενών η σημασία της αποτοξίνωσης

Διατροφή και μεταβολική απάντηση του χειρουργημένου ασθενή

Εφαρμογή τεχνητής διατροφής ανάλογα με την εντόπιση της νόσου και τα υποκείμενα νοσήματα

Εκπαιδευτική Ενότητα 12: Χημική Φαρμακολογία

Γενικές αρχές φαρμακολογίας

Αντιβιοτικά

Τοπικά αναισθητικά

Ενδοφλέβια αναισθητικά

Πτητικά αναισθητικά

Μυοχαλαρωτικά

Νευροπαθοφυσιολογία του πόνου, Αναλγητικά, Οπιοειδή

Άμεση αντιμετώπιση σε αιμορραγικές καταστάσεις και σε κακοήγη υπερπυραξία

Συνταγογράφηση συγκεκριμένων φαρμακευτικών σκευασμάτων σύμφωνα με τα διεθνή επιστημονικά πρωτόκολλα

Εκπαιδευτική Ενότητα 13: Βασικές γνώσεις στις νέες απεικονιστικές μεθόδους

Ιστορική εξέλιξη

Βασικές αρχές της ψηφιακής και πληροφορικής τεχνολογίας για μηχανήματα υψηλών προδιαγραφών στην κλινική πράξη

Είδη και τρόποι εξέτασης τεχνικές τρισδιάστατης απεικόνισης

Εκπαιδευτική Ενότητα 14: Μεθοδολογία της έρευνας

Επιστημονική έρευνα

Έρευνα και ηθικά προβλήματα

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Θεωρητικό πλαίσιο

Σχεδιασμός έρευνας

Δειγματοληψία - συλλογή δεδομένων

Ανάλυση ποσοτικών δεδομένων - περιγραφική στατιστική

Εισαγωγή στην επαγωγική στατιστική ανάλυση

Παραμετρικές και μη παραμετρικές στατιστικές δοκιμασίες

Βασική έρευνα, In vitro και in vivo μελέτες

Συζήτηση ερευνητικών μελετών

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ο χρόνος της ειδικότητας «Χειρουργικής Νοσηλευτικής» κατανέμεται ως ακολούθως:

- Έξι (6) μήνες σε Χειρουργικά και Χειρουργικά ογκολογικά τμήματα ενηλίκων,

- έξι (6) μήνες σε ΤΕΠ ενηλίκων (οι τρεις στο χειρουργικό τομέα),

- τέσσερις (4) μήνες σε Χειρουργεία,

- δύο (2) μήνες σε ΜΕΘ και ΜΑΦ ενηλίκων, δύναται μέρος της ειδικότητας (να μην υπερβαίνει τους δύο (2) μήνες συνολικά) να κατανέμεται σε δομές πόνου, αγγειακής προσπέλασης, ανακουφιστικής φροντίδας και μοριακής γονιδιακής θεραπείας.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 9 Μαΐου 2022

Η Αναπληρώτρια Υπουργός

ΑΣΗΜΙΝΑ ΓΚΑΓΚΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

